

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
oslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stope, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
narocilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zakon o državljanstvu

Zakonodajni odbor je v načelu sprejel zakon o državljanstvu. Pomen tega osnutka bo razumel tisti, ki je imel kot državni uradnik opraviti s to stroko, obenem pa tudi množica proslincev, ki je že dolga leta tavalja od Poncija do Pilata, ne da bi se mogla opirati na kako splošno in enotno zakonsko določilo. Novi zakon pa bodo cenili z eno besedo vsi državljani kraljevine SHS; kajti ta zakon bo preko dosedanjega kaosa in ustavnega provizorija šele končno določil, kdo je pravzaprav državljan, iz česar zopet izvirajo vse politične civilno- in kazensko pravne pravice in dolžnosti polnovrednega sestavnega dela države; kdo ima zlasti domovinsko pravico, ki se pridobiva šele na podlagi državljanstva. Da tako ostro podčrtavamo pomen novega koraka notranjega ministra dr. Korošca, imamo poleg teh splošnih vidikov še poseben razlog v tem, ker moramo pripoznati ogromne težave, ki jih narekuje ne samo pogled v bodočnost naše države, ampak tudi trenutna vezanost po najrazličnejših mednarodnih pogodbah in po značaju naše države kot nasledstvene države. Tistim, ki se s tem vprašanjem dosedaj še niso pečali, bo našo gorjo trditve dokazalo dejstvo, da je do dr. Korošcevega ministrovanja ležalo v Belgradu nad 500 prošelj iz Slovenije nerešenih radi opcije, da ljudje niso mogli prositi niti za redno državljanstvo, ker niso imeli dokumentov na razpolago, in da je bil ravno dr. Korošec tisti, ki je zaposlil s to zadevo posebnega vestnega uradnika, ki je kar najhitreje vse te prošnje rešil; da je bil dr. Korošec tisti, ki je izjeme pri podeljevanju državljanstva in opcije posplošil in dal radi tega pre mnogim uradnikom-zvaničnikom redne uradniške dohodke.

Zakon je pa tudi v načelu izredno važen in čaka nanj toliko interesentov, da se nam zdi vredno, pokazati na njegovo ogrodje. Po novem osnutku je državljanstvo eno in s tem enotno rešeno. Pridobiva s rojstvom, z možitvijo, z udomačitvijo in pozakonjenjem. Važno je določilo, da obstoja pri otrocih, katerih roditelji so neznani, domneva, da so rojeni kot naši državljani, dokler ni doprinesen nasprotni dokaz. Zakonski otroci državljanov so naši državljani brez ozira na kraj rojstva. Enako nezakonski otroci naše državljanke. Enako je važna določba, da pridobi tuja državljanica z omožitvijo pri nas naše državljanstvo, da pa ima pravico temu državljanstvu se odreči, če to upošteva njeno zakon. Glede udomačitve velja, da se pridobiva državljanstvo rednim ali izrednim potom. Rednim: Če zaprosijo in imajo v tem času 21 let; če so prebivali stalno 10 let v naši kraljevini; če predlože odpuščanje dosedanjega državljanstva; če so na dobrem glasu; če živijo v takih gmočnih razmerah, da lahko vzdržujejo sebe in svojo družino; če dokažejo zagotovilo, da jih kaka jugoslovanska občina sprejme. Izrednim pa se doseže naše državljanstvo še pred 10 letom bivanja, če so srbske, ali hrvatske, ali slovenske narodnosti, ali tuje, pa vrše pri nas službo univerzitetnega profesorja, ali osebe, ki se sprejmejo radi državnih interesov, ali osebe, ki imajo po mišljenju ministrskega sveta posebno zaslugo za našo državo. Ti ne potrebujejo niti zagotovila občine in imajo domovinsko pravico tam, kjer so rojeni, oziroma v kateri občini že bivajo tri leta.

Prošnje rešuje minister za notranje zadeve, za izredne podelitve pa je treba pristanka državnega sveta. Prošnje je vlagati pri okrajnem glavarstvu, kjer je dotična občina, ki jih bo sprejela. Odlok izda minister za notranje zadeve; pred odlokom pa mora proslilec položiti prisego na okrajnem glavarstvu.

Naše državljanstvo se zgubi z odpustom, odsotnostjo, omožitvijo, pozakonjenjem, odreko, odvzemom. Vsak lahko prosi za odpust, ne izpuste se pa: kdor ni zadostil vojaški dolžnosti, kdor je v kazenski preiskavi, kdor še ni plačal globe in ne prestal kazni, kdor ni plačal državnih ali samoupravnih davkov, aktivni uslužbenci vojaške in civilne stroke, narodni poslanci in uradniki samouprav. Z odsotnostjo: Kdor biva stalno zunaj in po 21 letu starosti že 30 let ne vrši državljanških obveznosti. Možitev: Razen če ni izrecnega dogovora, da se naše državljanstvo pridrži; in s pozakonjenjem. Odreka: Po 21 letu, če je dotični rojen v inozemstvu in tam stalno stanuje, lahko poda izjavo po treh letih, da hoče tuje državljanstvo. Odvzem: Če gre brez dovoljenja v tujo državo v vojno ali vojaško službo in tam vztraja kljub pozivu ministra za

Nettuno pride pred skupščino

r Belgrad, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Ministrski svet je na večerni seji na poročilo zunanjega ministra dr. Marinkovića in na njegovo zahtevo dal njemu pooblastilo, da predloži parlamentu nettunske konvencije v odobritev. Kdaj bodo predložene narodni skupščini, kdaj bodo odobrene, o tem presoja zunanji minister.

Sklep ministrskega sveta o tem ni prišel nepričakovano. Nettunske konvencije so se sklenile že več kot pred tremi leti. Njihova ratifikacija je bila stalno na dnevnem redu. Iz tehničnih ozirov pa odobritev ni bilo mogoče izvesti. Nettunske konvencije, proti katerim se je že toliko pisalo, so stvarno samo tehnično spopolnilo belgrajskih konvencij, ki so bile odobrene pod vladno Pašić-Pribičević-Zerjavovega nacionalnega bloka. Belgrajske konvencije vsebujejo vse materialne uredbe, v nettunskih konvencijah pa se nahajajo samo določila o njihovi tehnični izvedbi. Edina odredba, ki bi se dejansko mogla smatrati težja, je določba, da se posstva italijanskih podanikov v Dalmaciji ne morejo obremenjevati s posledicami agrarnih odredb, dokler se ne uzakoni končno veljavni zakon, ki bo uredil agrarno vprašanje tudi za Dalmacijo. Tudi ta določba je samo časovnega značaja; kajti tak zakonski načrt je že sprejet na seji ministrskega sveta. Italija ni hotela v tem oziru pristati na nobene spremembe. Slovenija sama bi imela korist, ker se daje z nettunskimi konvencijami tudi reciprociteta v delavskem zavarovanju in ker se razen tega uredi tudi mnogo prometnih vprašanj na italijansko-jugoslovanski meji in vprašanj, ki so zelo važna.

Sklep ministrskega sveta, da predloži narodni skupščini v odobritev nettunske konvencije, je predvsem posledica sledečih vzrokov:

Mi imamo z Italijo prijateljsko pogodbo. Rok za podaljšanje te prijateljske pogodbe poteka 20. junija. O vseh možnostih so se že dolgo časa vodila pogajanja med našo in italijansko vlado. Od naše strani prav gotovo ni nobenega poudarka, da se ta pogodba ne bi mogla podaljšati. Kajti gotovo je, da vsi jugoslovanski krogi brez izjeme želimo, da živimo z Italijo v najboljših prijateljskih stikih. Kljub težkim razmeram, pod katerimi živijo naši sobratji pod Italijo, so vsi naši merodajni činitelji in vsa naša javnost vedno dokazali, da smo za iskreno in resnično prijateljstvo z italijanskim narodom. Kljub temu pa so nam razni evropski diplomatski krogi vedno očitali, da te naše težnje niso iskrene. Očitali so nam celo, da smo narod, ki ne izpolnjuje prevzetih obveznosti in pogodb. Celotno iz krogov prijateljskih držav so prihajali taki očitki. Kot dokaz zato so navajali ravno nettunske konvencije, ki so jih zastopniki naše države podpisali že pred 3 leti, pa jih še vedno nismo odobrili. Dalje so navajali slučaj trgovske pogodbe, ki je bila že davno podpisana, pa še vedno ni ratificirana.

Ti očitki so škodovali in še škodujejo ugledu v inozemstvu in so našim nasprotnikom dali široko polje za intrige proti našim življenjskim interesom. Da bi se izognili očitkom, da ne izpolnjujemo obveznosti iz pogodb in da ne želimo iskrenega in miroljubnega razmerja z Italijo, je vlada sklenila presekati intrige s tem, da predloži narodni skupščini nettunske konvencije v odobritev. Samo iz tega vidika je presojati ta sklep, ki bo brez dvoma imel ugodne posledice za naš položaj do inozemstva.

Evo ga Stjepana Radiča

č Zagreb, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne je Stefan Radić podal dolgo izjavo o političnem položaju. Ko je govoril o sestanku naše in češkoslovaške interparlamentarne delegacije, je dejal, da so Čehi poslali strokovno delegacijo, dočim naši ljudje niso znali povedati v diskusiji niti najprimitivnejših motivov. Dalje je govoril o mislih radikalnega poslanca Popovića na interparlamentarni komisiji o naših tarifah itd. Ter trdil, da je bil Popovićev govor najhujša obsodba našega režima, ki noče imeti s to medparlamentarno komisijo nobene zveze, da zato tudi Čehi sami mislijo, da je vsako delo s to komisijo nepotrebno, dokler je na krmlu ta vlada. Razun tega je izjavil, da so mu Čehi rekli, da se čudijo, na kak način se dela za naše zunanje posojilo in da bi oni lahko dali naši državi posojilo najmanj 3 milijarde čeških kron. Na koncu je Radić zašel zopet v smešnost in trdil, da so Chamberlain, Briand in Stresemann prišli do zaključka, da je potrebna izprememba

političnega stanja v srednji Evropi in posebej na Balkanu. Oni trdijo, da so stare politične stranke postale nesposobne, da mora zato prevzeti oblast seljaška demokracija. O odnosih med Nemčijo, Francijo in Rusijo je rekel, da je danes stanje tako, da stvarno obstoja antanta med Francijo, Nemčijo in Rusijo, da bo tudi Jugoslavija stopila v zvezo z Rusijo in da ima Baludžić mislijo, da dovrši vse priprave, da se bodo jeseni vzpostavili službeni odnosi z Rusijo. Glede notranjopolitične situacije je omenjal, da se bo v kratkem izvršila sprememba. Vlado dobi v roke Aca Stanojević, njegova vlada bo provizorna, nato pa bo prišel Marko Trifković, ki bo sestavil dolgotrajno delovno vlado. Trifković in Stanojević bosta sestavila vlado iz seljaške koalicije. Razen tega je naglasil, da seljaška koalicija ne bo obstruirala radi zunanje političnega položaja in ker so dnevi stare vlade šteti.

skupno akcijo. Nadalje pravi dr. Morić, da je delovanje teh ljudi brez vsakega pomena, kar se bo videlo 3. junija v Zagrebu, ko se tam sestanejo delegati DS iz Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Vse organizacije se čudijo, zakaj so ti gospodje začeli to akcijo, za katero ne vidijo nobene stvarne potrebe.

G. Arko ne bo minister

r Belgrad, 23. maja. (Tel. »Slov.«) V Belgradu se je danes mudil znani industrijalec v Zagrebu Arko. Imel je daljšo konferenco s predsednikom vlade, notranjim ministrom Korošcem. V zvezi z njegovim bivanjem so se razširile vesti, da bo Arko postal minister. Sam je te vesti demantiral, češ da je najboljši dokaz, da te vesti niso resnične, to, ker potuje v Češkoslovaško. Pravi, da se je samo razgovarjal o tem, kako daleč je vlada že v izpolnjevanju tistih zahtev, ki so jih indus-

vajo v naši kraljevini, pravico, da zahtevajo naše državljanstvo. Ta pravica pa ne pristaja v zakonu ji rojenim otrokom.

Kdor pozna moderno pravo in kdor zna med določbami o pridobivanju državljanstva izrednim potom razbrati pravi slovanski smisel teh določb, bo priznal, da je zakon do skrajnosti moderen in naši državi v korist. Menda bo vendar vsaj ta zakon zadovoljil tudi našo opozicijo, slovenske demokrate pa, če radi drugega ne, vsaj radi tega, ker je na njem sodeloval tudi izrazit njihov pristaš, g. dr. Pirkmajer.

jalci postavili na zagrebškem zborovanju. Te zahteve se polagoma izvršujejo. Industrijalci so lahko popolnoma zadovoljni, kajti oni so za konstruktivno delo.

Seja ministrskega sveta

r Belgrad, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Na dopoldanski seji ministrskega sveta je vlada ustanovila poseben odbor, ki bo gledal na to, da se izvrši čl. 359. fin. zakona, ki odreja, da državni uradniki ne morejo biti člani upravnih svetov bank in sličnih podjetij. Zeleniški ministru so se dovolili večji krediti za nabavo tračnic. Zastopnik finančnega ministra dr. Spaho je poročal o stabilizaciji dinarja v zvezi s tozadevnimi ukrepi Narodne banke in skorajšnjo sejo širšega upravnega odbora Narodne banke. Poleg tega se je na seji razpravljalo o zahtevah industrijalcev, da se poviša carina na papir. V tem oziru ni vlada napravila nobenega sklepa, pač pa je dala trgovinskemu ministru nalog, da zadevo temeljito prouči in poroča ministrskemu svetu.

Razgovori o posojilu končani

r London, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Dr. Gjurčić, upravnik Državne hipotekarne banke, in Gjurić, naš poslanik v Londonu, sta končala razgovore o posojilu. Pričakuje se, da bo fin. minister dr. Bogdan Marković, ki se je dosedaj mudil v Parizu, v prihodnjih dneh dospel semkaj, da dokonča pogajanja, ki so dala zelo ugodne uspehe, tako, da se misli, da se bo lahko vprašanje posojila v prihodnjih dneh končno ugodno rešilo za našo državo.

Belgijsko odlikovanje našim politikom.

r Belgrad, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Belgijski poslanik Del Coigne je danes dopoldne obiskal zunanjega ministra dr. Marinkovića. Pri tej priliki mu je izročil »lentor«, največji belgijski red Leopolda Velikega, I. razreda. Z istim redom je odlikovan tudi skupščinski predsednik dr. Perić.

N. V. kralj v Pirotu

r Niš, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Nj. V. kralj je danes prispel v Piroto. Odondot pa je odpotoval v Knjaževac. Kakor se v poučenih krogih misli, bo Nj. V. kralj tu sprejel prvaka NRS g. Stanojevića v avdienco.

Obsodba radi tatvine v narodni banki

r Belgrad, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Danes se je končala razprava proti blagajniku Miljutinoviću in tovarišem, ki so obtoženi, da so iz blagajne Narodne banke ukradli 1 milijon dinarjev, blagajnik Miljutinović poleg tega pa še za utajitev tujih valut v vrednosti 99.428 dinarjev in za utajitev 1420 dolarjev. Blagajnik Miljutinović je obsojen na osem let ječe, sluga Narodne banke pa kot soudeležnik na leto dni ječe. Medicinac Božović pa je oproščen. Oba obsojenca sta poleg tega obsojena na povračilo nastale škode.

Napad na poštni avtomobil

r Bitolj, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Sročil se razbojniki napadli poštni avtomobil na progi Bitolj—Resan blizu vasi Čeleb. Vsi potniki so morali oddati vse stvari, ki so jih imeli pri sebi. Razbojniški napad je najbrže izvršil kateri od tamošnjih odmetnikov. Misli se pa, da so bili med njimi tudi albanski razbojniki, ki se v poslednjem času precej živahno gibljejo.

Dr. Korošec ukinil vizume. Notranji minister je izdal odredbo, da se za letošnjo sezono ukinejo vizumi potnih listov za prihod češkoslovanskih uradnikov v našo državo.

Občinski proračun Maribora potrjen. Finančno ministrstvo je obvestilo poslanca Žebota, da je občinski proračun za mariborsko mesto potrjen. Črtale so se samo doklade na zapuščini.

Poštna delegacija v Belgradu. Včeraj so dospeli v Belgrad zastopniki poštne uslužbenice v Sloveniji. V poštne ministru so intervirali za zopetno prevedbo dnevnih arjev v uradnike (zvaničnike), za izplačilo razlik, za povečanje števila osebja pri poštah v Sloveniji. Deputacijo je vodil poslanec Franjo Žebot.

Novi uradniki hipotekarne banke. Trgovinski minister dr. Spaho je podpisal odlok, s katerim se imenujejo za pripravnike pri podružnici Državne hipotekarne banke v Ljubljani Stefan Čank, Branko Lilek in Manoli Svetličanin.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Slikarji pozor!

Mladenič, spreten risar, se želi izučiti slikarstva. Najbolj ga veseli cerkev, in umet. slikarstvo. Naslov v upravi štev. 4444.

Solid. zastopstvo

sprejme potnik, ki zastopa sedaj tovarno čevljev in potuje stalno po Srbiji in Macedoniji ter bi rad še zraven tega zastopal še drugi artikel. Obenem dobite referencc — Ceni, ponudbe pod št. 4368 upravi »Slov.«

Kot prodajalka

blagajničarka in kaj podobnega išče službe mlada, inteligentna gospodična. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Poštena«.

Absolvent

drž. trgov. šole, dosedaj doma, šofer, mehanik, vešč vseh pis. del. ital. ter srbohrv., deloma poljskih ter gozdskih del, išče mesta na veleposessvu ali večji trgovini na deželi. Ponudbe na upravo pod: »Vsako delo« štev. 4473.

Proste službe

Organist in cerkovnik dobi službo pri Sv. Duhu nad Krškim. Nastop takoj. Stanovanje, prostovoljna bira in njiva. Postranskega zaslužka ni. Šajal bi obrtnik, posebno krojač. Prijava na župni urad istotam.

Viničar

zanesljiv in solid., samski ali oženjen — brez otrok — se sprejme na Bizelsko. — Ponudbe z zahtevo pogojev pod »Viničar« na upravo »Slov.«

K dobri kršč. hiši blizu ljubljane se sprejme pridno, dekle vajeno pošteno kmetijskih del. — Naslov pove uprava lista pod št. 4484.

Zastopnike

za prodajo drž. srečk na obroke, iščemo. Stijajni, brezkonkurenčni zaslužek. Razen izdatne provizije še »posebno fiksno nagrado« za gotovo količino srečk. — Bančna poslovalnica Bežjak, Maribor, Gosposka ulica 25.

Agente-agentice

profi izred. velikemu zaslužku za prodajo vrednostnih papirjev na obroke za vso Kraljevino išče za takoj »SLAVIJA«, K. D., Beograd, Kralja Milana 5/II.

»Strojepis«

prazno mesto je oddano.

Postenega in krepkega vajenca za pekarsko obrt, z vso oskrbo — sprejme Jos. Lavtižar, pekarna v Kranjski gori.

Agilne potnice

iščem za prodajo damskega perila. — Cenjene ponudbe pod »Dobro za služek« upravi »Slov.«

Stanovanja

v bližini cerkve sv. Petra, Tabora ali bliž Dobranske vojašnice.

čisto stanovanje

obstoječe iz dveh sob in pritlikin. Plačilo najemnine po dogovoru. — Ponudbe je slovihi upravi Slovenca pod označbo: »Čisto stanovanje 4362«.

Stanovanje

išče zakonski par brez otrok, po možnosti z 2 sobama kje v sredini mesta. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4447.

Pouk

Pozor! Za čas veleposessva, ki je znižana vojnja, prirojavni tečaj za krojače, šivilje in nešivilje. Honorar znižan. Izdelava krojev. Zas. krojno učilišče, lastnik F. Potočnik, dipl. z zlato medaljo in naslovom profesorja. Ljubljana — Stari trg štev. 19.

Posesiva

Parcele

naprodaj. Suha lega, sredi mesta. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4439.

Prodaj v bliž. glav. kol. poslopje za vsako industrijo, velika dvorana, stanovanje, pisarna, poleg pripad. poslopje s skladišči in hlevom, električna napeljava. Naslov v upr. lista pod št. 4440.

Kdo kupi?

Več 100 komadov železnih postelj proda Mihael Kavčič, Zgor. Šiška - Ljubljana 7.

Pri nakupu

cementa Trbovlje in vse železnine, se priporoča tvrdka A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta.

Jedilnico

iz orehovega lesa, mahagoni imitirano, robovi črni, politir zunaj in znotraj, boljše delo, prodaj kompl. za 13.000 Din franko Ljubljana ali kolodvor Ogleda se vsak dan pri Josipu ŠTOLFA, mizarstvo, Krašnja pod Limbarsko goro — pošta Lukovica pri Domžalah.

Za birmance!

Dve zlati moški uri, popolnoma novi, z verižico, se zelo poceni prodajata. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 4448.

Uprava vlastelinstva

Ivana grofa Draškovića v Podravske Slatini, prodaj:

100 hl sortiran.

cvička

iz leta 1926, in 100 hl sortiranega cvička in burgundca iz leta 1927. — Vprašanje pri upravi v Podravske Slatini.

Javna dražba

lova obč. Vodice

bo dne 30. maja 1928

ob četrti na enajst pri sreskem glavarstvu v Kamniku, soba št. 6. — Lov je prvovrsten.

Pletilni stroj

nov, se prodaja tudi na obroke, št. 8/60. Naslov se dobi v upravi »Slovenca« pod št. 4468.

Posojila

15.000 Din

posojila — iščem.

Ponudbe pod »Visoke obresti ali event. udeležba pri podjetju« upravi lista.

50.000 Din

raznih nagrad prinese svojim naročnikom prihodnji

Kdor

še ni poravnal vse naročnine v znesku Din 80.—, naj jo takoj nakaže.

Kdor

še ni naročnik, naj takoj pošlje celoletno naročnino, da

bo deležen nagrad!

Do 31. maja je čas!

Kdo prodaja?

Bukovih drv

več vagonov, kupim. — Pogačnik, trgovina s kurivom, Ljubljana, Bohoričeva ul. 5. Tel. 2059.

KUPUJEMO zlato, srebro, platino in plačamo 1 srebrno krono Din 3/60, 2 srebrni kroni Din 7/30, 5 srebrnih kron Din 18.—. Prevzamemo tudi vse druge kovine in plačamo najboljše. — Tovarna za tečenje dragih kovin, Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta št. 8.

Naša obrt

Švicarske ure

veržice, obeske za birmo nudi po nizkih cenah: A. Fuchs, zlatar, Šelenburgova ul. 6, Ljubljana.

Gospodinjel - Poskusite

idealno sredstvo za podžiganje drv in premoaga. Zahtevajte PLAMEN pri Vašem trgovcu.

Plamen

Najboljši šivalni stroji so »Mirija« Nadomestni deli in vse potrebščine za šivalne stroje. Generalno zastopstvo: Em. Fischer, Zagreb, Sudniška ul. 3/19. Zahtevajte ponudbo!

Žima

najboljša in najcenejša pri

M. Masteri

tovarna žime

Stražišče pri Kranju.

Najlepša drva

Cebin, Wolfova ul. 1/2

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Izšel je novi obširni katalog modernega pohištva

— Razpošiljava ga proti predplačilu 30 Din v gotovini ali v znakah — Erman & Arhar, mizarstvo, št. Vid n. Ljubljano.

raznih nagrad prinese svojim naročnikom prihodnji

RAZGLED

ki izide 31. maja 1928, toda samo onim, ki bodo do 31. maja poravnali celoletno naročnino

Uprava - Ljubljana

Šelenburgova ulica 7/II.

Čekovni račun št. 14.589.

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in pleskano stanovanje, katero naj Vam preskrbi tvrdka Josip Marn, Dunajska cesta 9, slikarska in slikarska delavnica.

Čitaj! Važno za vsa

kegal! Za malo denarja si zamorete doma sami pripraviti izvrstno, zdravo pijačo, ki Vam nadomesti najboljše pivo. Zahtevajte navodila in pišite še danes na naslov »Samopomoč v dražnji« št. 4413 na upravo.

Najnovejša svilene

klobuke in slamnike

priporoča cenj. botercam modni salon

Stuchly - Maške

Ljubljana, Židovska ul. 3.

K A Š O,

vešprej, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 17.

Pozor p. n. graditelji

novih hiš in stavbena podjetja za ključarska dela. Specialiteta: štedilniki. — Pletenje mreže vseh dimenzij. — Franc Kosmač, Ljubljana, Jeranova ul. 5.

Motvoz (špa) najcenejše

v tovarni Mehanična vrvarna Šinkovec, Grosuplje. Komisijska zaloga Palme, Celje, Cankarjeva 7, Maribor, Koroška 8.

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavljajo po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Izšel je novi obširni katalog modernega pohištva

— Razpošiljava ga proti predplačilu 30 Din v gotovini ali v znakah — Erman & Arhar, mizarstvo, št. Vid n. Ljubljano.

Lubasova harmonika pride na Velesejem

Daviljon - II. kola št. 458-462

Daviljon - II. kola št. 510-512

Ker razširja naša konkurenca neresnične vesti o naši tvrdki, je v Vašem lastnem interesu, da se prepričate o kakovosti

SVETOVNOZNANE

LUBAS-HARMONIKE

Lubas-harmonika je prvovrstna v kakovosti ne more nihče izvirno ponarejati igrano na celem svetu Lubas-harmonike zajamčeno 2 polni leti Lubas-harmonika je že 30 let najboljše Lubas-harmonika je čudovito poceni in sicer:

Št.	„Apolo“	2 vrstna, 2 krat vglasila	Din	600—
509	„Musika“	2	2	800—
512	„Harmonie“	3	2	1200—
515	„Princes“	3	2	1600—
519	„Kraljica“	3	3	1800—
523	„Sirene“	4	2	1950—
527	„Ljubček“	4	3	2100—

Nobenih drugih stroškov! Od tovarne v Celovcu 10% ceneje! Te cene veljajo le za Ljubljanski velesejem! S temi cenami in to dobro kakovostjo kupite le pri

FRANC LUBAS & SOHN

Harmonika-Erzeugung KLAGENFURT, Österreich

Lastni zastopniki in založništva v: Severni Ameriki, Južni Ameriki, Franciji, Belgiji, Nizozemski in Nemčiji.

Mag. štev. 18.355/28. — Ref. IX.

4483

Razpis

Mestna občina razpisuje dobavo štirih gumijastih cevi za škropljenje cest, dolgih po 45 metrov. - Vzorec je na vpogled pri mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami. — Oferte na se vložijo v imenovanem uradu do 30. maja 1928.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 16. maja 1928.

Potrtega srca naznanjamo, da se je naš nadvse ljubljani soprog, oče in stari atek, gospod

Franc Ahačič

tovarnar

dne 22. majnika 1928 ob pol 9 zjutraj po dolgi in hudi bolezni prešel v boljše življenje, v 61. letu svoje starosti.

Pogreb nepozabnega blagopokojnika bo v sredo 23. maja ob pol 6 popoldne.

Blagopokojnika priporočamo v blag spomin.

V Tržiču, dne 22. maja 1928.

Fani Ahačič, soproga.

Dr. Kozma Ahačič, sin.

Vera, roj. Rekar, sinaha.

Marjan, Marija, Kozmek in Verica, vnuki.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Na kak način?« je napeto vprašal Pongovski. »Večkrat se zgodi, da zasnubi starejši mož mlado dekle. Zgodovina nam kaže kot tak primer velikega hetmana Konicopoljskega: saj je bil štiri leta starejši od vas, ko je vzel prav mlado ženo! Pravijo sicer, da je zaužil preveč pomlajevalnih sredstev in zato tudi umrl že prvo noč po poroki. Zato pa nista umrla vaš ranocelnik Makovski v Radomu in pan nadlogar Rudnicki, čeprav je bilo obema že preko sedemdeset let. Vi ste pa še močni in zdravi! Če vam bo Bog hotel nakloniti potomcev, tem boljše! Če pa ne bi imeli otrok, lahko zapustite mladi vdovi vse premoženjske pravice. Nobene pravde se ji ne bi bilo treba bati in pozneje bi se lahko po svoji želji vdružil poročila.«

Bogve, ali je pan Pongovski že kdaj prej na samem kaj sličnega mislil. Ko je starosta končal, je bil strašno zmeden. Z drhtečo roko je natočil gostu poln vrč in razlil toliko dragocenega medu, da je pričel kapljati z mize na tla.

»Pijmo ga!« je rekel slednjič v zadregi. »Na zmago krščanskega meča!«

»To je druga stvar,« je odgovoril Grothus, »zdaj razpravljava o vaših osebnih zadevah. Le premislite, kar vam priporočam! Mislim, da imam prav.«

»O ne, nikakor ne! Pijmo!«

Nadaljni razgovor je prekinil ropot stolov, ki so jih odirali pri veliki mizi. Pani Vinicka in panna

* Veliki hetman, najvplivnejši državnik, je bil obenem vojni minister in vrhovni poveljnik.

Sieninska sta odhajali k počitku. Gospodična je s svojim zvonkim glasom vsem zaklicala: »Lahko noč! Lahko noč!« Potem se je vljudo priklonila panu starosti in poljubila panu Pongovskemu roko: pritiskala se je kakor mačica z noskom in čelom ob njegovo plečo. Nato je odšla. Ciprianovič, bratje Bukojemski in Tačevski so se tudi kmalu poslovili. Stara dva sta bila zdaj sama v jedilnici. Pogovarjala sta se še dolgo, kajti pan Pongovski je naročil trebušast vrč še boljšega in močnejšega medu.

Drugo poglavje.

Slučajno ali pa na odredbo gospodične same — bogve — so dobili štirji bratje Bukojemski za prenočitev v pristavi skupno veliko sobo, dočim sta bila Ciprianovič in Tačevski nameščena v sosednji manjši kamri. Oba sta se dokaj nerodno počutila in se hotela izogniti vsakemu razgovoru. Zato sta takoj pričela brati vsak v svojem kotu večerno molitev in sta s tem zamudila več časa kakor navadno. Končno pa sta vendar odmolila in tedaj se je pričel mučen molk, ki je bil obema enako neprijeten. Res da ni imel nobeden izmed njiju posebno prijateljskih občutkov do drugega, a spodobnost je zahtevala, da svojega sovraštva preveč ne kažeta. To bi bilo posebno neumestno zdaj na obisku, ko sta bila gosta v tuji hiši.

Tačevski je odpel sabljo, jo privlekel iz nožnice, pregledal v plapolajoči luči peči rezilo in ga skrbno obrisal z volneno krpo.

»Po hudem mrazu,« je rekel polglasno, ne da bi izrecno nagovoril Ciprianoviča, »bi lahko rezilo zarjavelo v tej tople zakurjeni sobi.«

»No, preteklo noč je sablja res morala hudo zmrzovati,« je pripomnil Ciprianovič, ne da bi hotel izživati. Spomnil se je samo, da je moral Tačevski

prestati vso noč pod milim nebom kljub hudemu mrazu.

Ta pa je zapičil konico sablje v tla in srdito pogledal Ciprianoviča:

»Menda merite na to, da sem vso noč sedel na drevesu?«

»Kaj pa!« je takoj priznal Stanislav, »saj tam zunaj vendar niste sedeli za pečjo.«

»Povejte rajši, kaj bi bili vi storili na mojem mestu?«

Ciprianovič je že hotel po pravici odgovoriti: »Seveda isto kakor vi!« a vprašanje je imelo preveč izzivalno obliko in zato je rekel samo: »Kaj me to briga, saj nisem bil zraven!«

Te osorne besede so Jacka zbudile. Ni hotel dalje odgovarjati, zato je pričel zopet dihati na rezilo in ga polirati s cunjjo. Rekel je samo: »Bog pošlje skušnjave in težave!« Oči so mu postale kakor navadno otožne, ker se je spominjal edinega in zdaj izgubljenega druga, svojega starega konja, ki so ga strgali volkovi.

Medtem pa so se odprla vrata in vstopila je četvorica Bukojemskih: prihajali so od zunaj.

»Zdaj bo menda talilo,« je pričel Matevž.

»Imamo že hudo meglo,« je pristavil Jan.

V tem trenutku so zagledali Tačevskega, ki ga prej niso bili zapazili.

»O jé!« je rekel Luka in se ozrl na Ciprianoviča, »v taki družbi boš moral danes prenočiti!«

Vsi štirje bratje so uprli roke v boke in izzivalno gledali Jacka.

Ta pa je prijel stol, ga postavil sredi sobe tako, da je bilo naslonjalo obrnjeno h Bukojemskim, ga zajahal, položil roke na ročaje in preteče gledal na brate.

LAUDSKA KRAJZNIČKA iz založništva jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 28 zvezek: A. Sheehan, Nodding, Povest trškega dekleta, 24 Din, vez 32 Din — 24 zvezek: A. Marja, Haula, Lubiško-srbska povest, 22 Din, vez 30 Din — 25 zvezek: Haggard, Hi cenam, Montezume, 32 Din, vez 42 Din — Storček in njegovo burkasto življenje, 14 Din, vez 22 Din — 27 zvezek: Pregelj, Otročji solina, 24 Din, vez 32 Din.

Otroku, kar je njegovega!

Ob današnjem pomanjkanju stanovanj in ob današnjih gospodarskih razmerah zlasti srednjega stanu skoraj nihče več ne more misliti, da bi v svojem stanovanju uredil za otroke posebno sobo. S tem je postala vzgoja mladine tem težja. Iz dveh razlogov: prvič je otrok neprestano priklenjen na družbo odraslih, priča je vseh njihovih slabosti in izpozabljenj, sliši vse njihove pogovore, življenje se mu odkriva v vsej svoji goloti in materijalnosti, idealistični viri v mladi duši se zasujejo, siva, materijalistična vsakdanost z vso svojo težo leže na obzorje nastajajoče osebnosti. Vrh tega je pa otroku z otroško sobo vzeta možnost, da bi se nekje čutil sam svojega gospodarja, da bi mogel živeti svoje lastno, nepotvorjeno otroško življenje, se igrati, učiti, čitati in vdajati tistim čudovitim otroškim sanjam, ki so bistvo mladosti in oplojajo dušo za vse življenje.

Na deželi ali v hišah z velikimi vrtovi ali vsaj dvorišči, kjer ima otrok sto možnosti, da se umakne iz družbe odraslih in si ustvari svoje življenje, svoj svet, potreba otroške sobe ni velika ali sploh nikaka. Le tam, kjer je družina stisnjena v majhno, najeto stanovanje, je pomanjkanje otroške sobe resnično pomanjkanje, zlo. To zlo je tem večje, ker si odrasli laste stanovanje le zase in prezirajo, kar bi bilo za otroka potrebno. Dvosobna stanovanja se opremijo kar se le da »lepo«, elegantno, razkošno; natrpajo se z vsemi mogočimi predmeti, ki so le za okras, za parado in je izključeno, da bi se mogli otroci v takih sobah svobodno gibati. Saj se celo odrasli člani družine običajno mude le v kuhinji ali kakem kabinetu in še v spalnici, samo da se v sprejemni sobi nihče ničesar ne dotakne, ne prestavi, ne spravi v nered. Da, ta soba, ki je običajno najlepša, ni namenjena niti odraslim članom družine, marveč tujim ljudem, tistim, ki prihajajo na obisk. To nerazumno gospodarstvo s stanovanjskim prostorom se splošno priznava kot nezmisel, a pobiljanja je malo opaziti.

Vendar ne more biti dvoma, da starši dovolj ljubijo svojo deco, da bodo njej na ljubo žrtvovali nekoliko svoje, tako nevhvaležne družabne nečimurnosti in uporabili svoje itak tesne stanovanjske prostore v svoj in svojih otrok prid. Treba je le, da o stvari resno in pametno razmišljajo.

Vsaj kotiček za otroka!

V vsakem družinskem stanovanju se mora najti vsaj kotiček za otroka, prostor, kjer je otrok sam svoj, kjer ima svoje igrače in kasneje tudi svoje knjige, kjer se more mirno igrati in se učiti. Ako za to ni mogoče najti drugače prostora, naj se kak nepotreben kos pohištva umakne pod streho ali proda. V tak kotiček naj se postavi posebna otroška omara in če le mogoče še mizica in par stolov. V tem kotičku naj more otrok sprejemati tudi svoje prijatelje — druge otroke (da bodo to samo dobri otroci, mora biti skrb odraslih), da se z njimi igra in pogovarja. Družba odraslih nikdar ne more zadostiti otroku, a tudi sam ne sme biti otrok, marveč mora drugovati s svojimi vrstniki, tekmovati z njimi, učiti se prave, prirčne družabnosti, prijateljstva, zvestobe. Na ta način se otrok tembolj prilepi na dom in tudi v poznejših letih ne bo iskal prijateljstva in zabave po cestah in javnih lokalih, marveč bo ljubil svoj dom in bo občeval z ljudmi, ki jih smatra za vredne, da jih povabi na svoj dom.

Zelo mnogo radosti morejo dati otroku domače živali: zajci, perutnina, mačke in psi. V domači hiši naj se otrok navadi živali ljubiti kot človekove prijateljice in dobitnice, za katere je treba lepo skrbeti in jim nikdar

prizadevati bolečin. Seveda pa prihajata tu zelo v poštev dve važni stvari: snaga in higijena. Kjer bi imeli ti dve trpeti, se živali ne smejo držati.

Kako opremimo otroško sobo ali kotiček.

Kjer razmere le malo dopuščajo, uredimo za otroke posebno sobo. Prvi pogoj za otroško sobo mora biti, da je zračna in solčna. Glede opreme pa mora veljati načelo enostavnosti in smotrnosti. Napačno je, stene otroške sobe poslikati z velikimi vzorci ali celo figurami. Take slikarije postanejo vsiljive, dolgočasne, moreče, otroku omejujejo njegovo lastno fantazijo. Boljše je, da se stene enostavno pobarvajo s svetlo, živahno barvo, v okras po potegne svež venec ali bordura. Okna naj bodo prosta, brez zaves ali vsaj brez dolgih zaves.

Oprava otroške sobe naj bo popolnoma gladka, belo barvana, kolikor mogoče premakljiva in trdna. Tu morajo imeti vsi predmeti, ki jih rabi otrok, vsak svoj poseben prostor: igrače, knjige, obleka, čevlji. Ti prostori morajo biti nameščeni tako, da more vse te predmete otrok sam vzeti, pa tudi zopet shraniti, ne da bi moral za to klicati na pomoč odrasle. Tako se otrok že zgodaj navaja na samostojnost in red.

Da v otroško sobo ne spada oblaženo pohištvo, je brez drugega jasno. Postelje so najboljše železne, belo barvane. Umivalnik naj bo nizek, da se more otrok iz vsega po-

mogoče iz zabojčka narediti otroški umivalnik pa tudi omaro za obleko. Malo fantazije, malo spretnosti in mnogo dobre volje za umevanje otroške duše — pa moremo v svojem stanovanju ustvariti cel otroški svet.

V ta svet spadajo tudi

igrače.

Vendar čim manj igrače in čim enostavnejše, tem boljše. Otroku naj si igrače sam ustvarja, pri igri naj sodeluje njegova fantazija in spretnost. Preobilica igrač, ki jim otrok ne more doumeti sestavljenega bistva, otroka odbija in utruja, razkošje ga prenasčičuje in dolgočasi, da mu z ničim več ne moreš napraviti veselja. Dajmo otroku čim preje v roke kako nenevarno orodje, pokažimo mu, kako se napravi to ali ono. Iz tankega klanega lesa si more s pomočjo nožiča napraviti sani in voz, za kolesa je dober krompir ali repa. Iz krompirja in repe se dajo delati konji in druge živali. Starejši otroci naj se resno vadijo v raznih ročnih spretnostih, da si bodo znali v kasnejšem življenju vsaj za silo vedno sami pomagati.

Kadar stopi odrasčen človek v otroški svet, v otroško sobo ali kotiček, naj stori to kot otrok ali kot ljubeč, razumeval učitelj. Nikdar ne smemo otroku njegovega sveta osmešiti, surovo poteptati.

Človek je v vsem življenju tisto, za kar ga je napravila »otroška soba«, vzgoja v domači hiši. Tega naj si bodo v svesti starši, ko

četka brez truda sam umivati; širok linolej naj omogoči veselo, neovirano umivanje.

Glavna oprava za otroško sobo ali kotiček je omara. Ta omara seveda ne sme biti tako dolgočasna in neizpremenljiva, kakor so omare odraslenih. To mora biti material, iz katerega se da narediti oltar, voz, miza, stol, hlev, hiša; imeti mora predale, police, biti mora kolikor mogoče členovita in razložljiva. (Glej naši sliko!) Miza naj bo štirivoglata, stoli trdno narejeni, da bodo vzdržali tudi kot vlak ali avtomobil.

Kdor bi si rad prihranil denar, more tako omaro za silo sam narediti iz zabojev razne velikosti, ki jih nekoliko pobarva; namesto vrat more služiti zavesa. Prav tako je

odmerjajo otrokom njihov del v svojem domu.

S pridržkom!

Varali pa bi sami sebe, ako bi menili, da smo za deco že vse storili, ako smo ji po možnosti uredili posebno otroško sobo ali vsaj kotiček. Poudarek naj leži na vzgoji v domači hiši, na ozračju, ki ga ustvarja v domu roditelja. To ozračje brezpogojno najde pot tudi v otroško sobo neposredno in posredno, hote ali neho. O tem naj ne bo nihče v dvomu. — Razen tega je dedljivost lastnosti — dobrih in slabih — po starših strahovita resnica, na katero se vse prerado pozablja, pred katero le predosledno igramo vlogo ptica noja. Proti dedni obremenjenosti

tudi najboljša otroška izba nima vselej za nesljivega leka. To je tista silna odgovornost nasproti daljnim rodovom, na katero bi se morala kar najnujnejše opozarjati dozorevajoča mladina, ženini in neveste. »Die Fernsten sollst du lieben...«

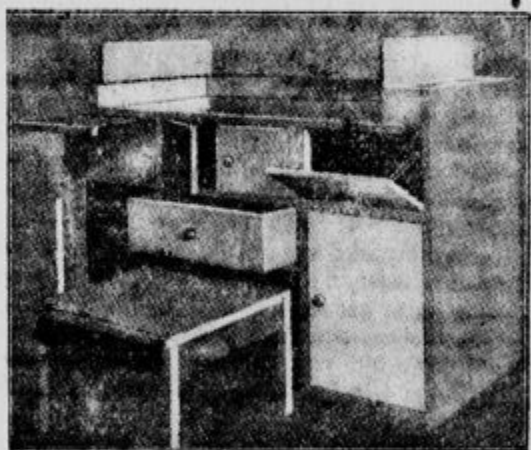
Pa še en pridržek nasproti vzgojevalni vsemogočnosti otroške izbe! Proti vplivom domače vzgoje stoji danes cel tabor sovražnih zunanjih vplivov: umazani tisk, ki z dnevnimi listi prodira naravnost v družine; kino in — žal! — gledališče, ki spadata že med vsakdanje potrebe najširših slojev, pa se ne zavedata svoje kulturne naloge in hočeta le zaslužiti, namesto da bi služila v višjem znižju; zgled odraslih, ki je v javnem in zasebnem življenju obupno slab in sramoten; drugovanje z že pokvarjeno mladino v šoli, sportu, organizaciji. Ako naj otroška izba — če je res dobra — ostane zmagovalka nad vsemi temi svojimi sovražniki, potem je treba prvič skušati mladino kolikor mogoče oddaljevati iz območja teh vplivov: izključiti iz hiše vsak umazani tisk, prepričati, da bi mladina občala katerokoli dvomljivo filmsko ali gledališko predstavo; skrbeti, da bo mladina občevala le v poštenih družinah, drugovala le z dobrimi vrstniki.

Toda s tem bo skrbel vsak le za svoje lastne otroke in še zanje le nezadostno, ker bo nanje zunaj domače hiše na vsakem koraku prežala nevarnost. Treba je kolektivnega prizadevanja v obrambo zdravih novih pokolenj, skupnega doslednega, iskrenega boja proti vsemu, kar more vplivati na mlade duše kakor slana na pomladno rast in cvetje. Jalovo in hinavsko je pa vse lepo govorčenje o skrbi, o ljubezni do mladine, dokler bomo iz gospodarskih ali političnih razlogov branili ali vsaj dopuščali ustanove, razmere, dejstva, o katerih kvarnosti za mladino ne more biti nobenega dvoma. A. V.

Pravica mladine do čistega ozračja.

V Avstriji je na dnevnem redu zakonski načrt proti umazanemu tisku, ki je sestavljen soglasno z enakim zakonom v Nemčiji, sklenjenim l. 1926. O tem predmetu je te dni predavala na Dunaju zvezna svetnica Rudel-Zeynek. Naglašala je, da ima otrok nasproti splošni pravici do poštene vzgoje. Pač je družina najvažnejši vzgojni činitelj, toda ker je danes družina le prepogosto v razkroju ali sploh porušena, pada na javnost skupna odgovornost za naraščaj. Tu je treba s prstom pokazati na kino in umazani tisk, proti katerima je treba mladino zavarovati. To pa ravno namerava novi zakonski načrt.

Enoletna ženska poklicna služba. Berlinska mestna občina je l. 1923. uvedla za vojne sirote ženskega spola, ki so v njeni oskrbi, enoletno poklicno izobrazbo v nalašč zato ustanovljenih šolah. Vsaka deklica mora po dovršitvi osnovnih šol za eno leto v gospodinj-sko šolo. Uspehi so zelo zadovoljivi.

Lep dan Darje Aleksandrovne

(Iz »Ane Karenine«.)

V nedeljo pred svetim Petrom in Pavlom se je peljala Darja Aleksandrovna z vsemi svojimi otroki k službi božji in k obhajilu. V zaupnih filozofskih razgovorih je Darja Aleksandrovna kaj pogosto presenečala sestro, mater in prijateljice s svojim svobodomiselnostvom v verskih stvareh. Imela je svojo posebno čudno religijo selitve duš, v katero je trno verovala, med tem ko ji cerkvenih dogem ni bilo dosti mar. V rodbinskem krogu pa je — in ne samo zato, da bi dajala zgled, ampak iz vsega srca — strogo izpolnjevala vse cerkvene zapovedi; to, da otroci že nekako leto dni niso bili pri obhajilu, jo je zelo vznemirjalo in zato se je s popolnim odobravanjem in sočutjem Matrone Filimonovne odločila, da opravi to zdaj, poleti.

Darja Aleksandrovna je bila že več dni poprej razmišljala, kako obleče vse otročke. Sešile, predelale in oprale so jim obleke, spustile robove in nabirke, prišile gumbe in pripravile trakove. Samo obleka za Tanjo, katere se je bila lotila Angležinja, je nakopala Darja Aleksandrovni veliko jeze. Angležinja je napravila pri predelavi vnanje šive na nepravih krajih, izrezala rokave preširoko in malone povsem skazila obleko. Ta-

njo je v plačih tako vezalo, da je bilo še pogledati hujo. Toda Matrona Filimonovna se je domislila, da bi lahko vstavile kline in naredile peterinico. Škoda se je popravila, toda z Angležinjo bi bilo skoro prišlo do prepira. V nedeljo zjutraj je bilo končno vendarle vse pripravljeno in nekaj pred deveto uro — batjuška je bil naprošen, naj do te ure počaka s službo božjo — so stali otroci praznično oblečeni in sijoči od radosti pred hišnimi vrati pri kočiji ter čakali matere.

Namestu upornega vranca so po priprošnji Matrone Filimonovne vpregli v kočijo oskrbnikovega rjaveca in Darja Aleksandrovna, ki so jo dolje zadrževale toaletne skrbi, je naposled v beli tenčični obleki stopila iz hiše in sela v kočijo.

Darja Aleksandrovna se je bila počesala in oblekla s skrbjo in celo z nekim mirom. Prejšnje čase se je oblačila zase, da bi bila lepa in bi ugajala ljudem; kasneje ji je postajalo napravljanje tem neprijetnejše, čim bolj se je starala, zakaj videla je, kako je pogrdel. Zdaj pa jo je oblačenje zopet veselilo in vznemirjalo. Zdaj se ni oblačila zase, ne zato, da bi bila lepa, ampak zato, da kot mati teh prelestnih otrok ne bi pokvarila občega vtisa. In ko se je poslednjič ogledala v zrcalu, je bila zadovoljna s seboj. Bila je zala; ne tako zala, kakor je nekaj želela biti na plesih, nego zala za tisti namen, ki ji je bil danes na umu.

V cerkvi ni bilo nikogar razen seljakov,

hlapecev in njihovih žensk. Toda Darja Aleksandrovna je videla, ali vsaj zdelo se ji je, da vidi, kakšno vznihanje vzbujajo njeni otroci in ona sama. Otroci niso bili samo zali v svojih prazničnih oblekah, bili so tudi ljubki, ker so se lepo držali. Aljoša res da ni stal čisto pravilno; venomer se je obračal, da bi videl svoj jopič od zadaj; a vendar je bil neobičajno prikupljiv. Tanja je stala kakor velika in je pazila na male. Toda najmanjša, Lilly, je bila vprav dražestna v svojem nedolžnem strmenju nad vsem in težko je bilo utajiti nasmešek, ko je po sprejetju obhajila zdajci dejala: »Please, some more.«

Na povratku domov so otroci čutili, da se je izvršilo nekaj svečanega, in so bili zelo mirni.

Tudi doma je šlo vse po sreči; toda pri zajtrku je jel Griša žvižgati in — kar je bilo najhujše — ni služal Angležinje, tako da je moral ostati brez sladke pogače. Darja Aleksandrovna ob takem dnevu ne bi bila dala, da bi prišlo do kazni, če bi bila prisotna; toda odredbo Angležinje je bilo treba vzdržati in zato je potrdila njen odlok, da Griša ne dobi sladke pogače. To je nekoliko skalilo občo veselost.

Griša je plakal, trdeč, da je žvižgal Nikolenka, kar pa seveda ni bil kaznovan, in da ne plaka zaradi pogače — to mu je bilo pač vse eno — ampak zato, ker se mu godi krivica. To je bilo že kar prežalostno in Darja Aleksandrovna je sklenila govoriti z Angle-

žinjo in odpustiti Griši. Napotila se je k nje; ko pa je šla skozi dvorano, je zdajci ugledala prizor, ki je napolnil njeno srce s tolikšno radostjo, da so ji solze zalile oči in je same odpustila zločincu.

Obsojenec je sedel v kotu dvorane na oknu; pred njim je stala Tanja s krožnikom v roki. S pretvezo, da mora dati svojim punčkam jesti, si je bila izprosila od Angležinje dovoljenje, da sme odnesti svoj delež pogače v otroško sobo, in jo je namestu tega prinesla bratu. Ne da bi prestal plakati nad krivičnostjo kazni, ki ga je bila zadela, je bratec jedel prineseno pogačo in vmes hlapaje ponavljal: »Le jej tudi ti, skupaj jejva... skupaj.«

Tanjo je najprvo prevzelo sočutje do Griše in nato zavest, da ravna krepkosto; a dasi je imela tudi ona solze v očeh, je brez ugovaranja jedla svoj delež, ne da bi se branila. Materin prihod ju je prestrašil, a ko sta ji pogledala v obraz, sta spoznala, da ravnata prav; z usti polnimi pogače sta udarila v smeh in sta si jela brisati smehljajoče ustnice z rokami, tako da sta bila naposled oba sijoča obrazka vsa pomazana s solzami iz sadno mezo.

»Bože moj! Nova bela obleka! Tanja. Griša!« je vzklikala mati, trdeč se, da bi rešila obleko; toda njene oči so bile solzne in na njenih ustnicah je igral bležen, vznihan smehljaj.

Bomba na italijanski konzulat

v London, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Exchange Telegraph«, so danes italijanski anarhisti v italijanskem generalnem konzulatu v Buenos Airesih med uradnimi urami ugnali bombo. Ker je bomba eksplozirala v oddelku za potne liste, v katerem je bilo poleg uradnikov tudi več drugih ljudi, je napravila strašen učinek. Ubityh je bilo 10 oseb, 20 pa jih je težko ranjenih. V Buenos Airesih je sredi mesta bila danes vržena še ena bomba. Podrobnosti o njenem učinku še niso znane. — Pri bombni eksploziji v italijanskem konzulatu ni bilo samo težko

poškodovano poslopje, v katero se je konzulat preselil še le pred kratkim, temveč so bila zelo poškodovana tudi sosednja poslopja. Silna detonacija je na cestah, ki so bile opoldne zelo obljude, povzročila splošno paniko. Trupla ubityh so tako razmrcvarjena, da se šč ni moglo ugotoviti, ali so med mrtvimi tudi uradniki konzulata. Število ranjencev pa znaša nad 40. Med njimi jih je več smrtno nevarno ranjenih. O atentatorjih ni nobenega sledu. Oblasti smatrajo, da gre za masševalni čin kake protifašistijske skupine.

Z letalom do nebesnih višin

v Berlin, 23. maja. »Tel. »Slov.«) Danes se je prvič javno predvajal novi raketni avto na dirkališču »Avus« v prisotnosti več kot 1000 gledalcev. Avtomobil ima karoserijo s torpedom in kratke stranske nosilne ploskve. Ko je avto startal, je planil iz zadnjega dela 2 m dolg plamen, kar pomeni, da se je med ropotom in dimom ugnala gonilna raketa. S strašno hitrostjo je avto v dveh minutah prevozil dirkališče. Predsednik znanstvene družbe za zrakoplovstvo tajni svetnik Schült je izjavil, da je nameravanih sedem etap hitrosti za raketni motor: 1. današnja uspešna po-

skušnja na dirkališču »Avus«, 2. pomnožitev hitrosti na 333 km na železniških tračnicah, 3. poskus poleta s hitrostjo 300 do 400 km na uro, 4. raziskavanje višin, pri katerem se bodo registrirni instrumenti poslali v dosedaj nedosežene višine, 5. višinska raketa s posadko, 6. zrakoplov za višino 2000 do 3000 m s hitrostjo 1000 km na uro z letom v daljavo. Polet okoli sveta se lahko izvrši prej kakor v pol dneva, 7. zadnja etapa bi morala dati možnost, da se doseže vedno večja hitrost in višina, ter možnost priti do sosednjih nebesnih teles.

Venezelos sestavlja vlado

r Atene, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Predsednik republike je poveril Venezelosu z mandatom za sestavo nove vlade. Pooblastil ga je, da razpusti parlament in da razpiše nove volitve. — Venezelos je danes izjavil, da se vrača v politično življenje, da velike liberalne stranke po demisijski predsednika in finančnega ministra Kafandarisa ne prepusti same sebi. Ve dobro, da bo njegov povratak v politično življenje povzročil spopade, prepričan pa je, da bo s svojim korakom preprečil diktaturo rojalistov in anarhistov. Venezelos bo predlagal jutri državnemu predsedniku Konduriotisu, da sestavi novi kabinet predsednik skupščine Zofulis, ki naj sprejme v kabinet vse republikanske stranke, ta kabinet pa naj izvede v septembru volitve v senat in parlament. O svojem mandatu molči.

Sforza napoveduje boi

v Pariz, 23. maja. (Tel. »Slov.«) »Quotidien« objavlja intervju, v katerem se bivši italijanski notranji minister grof Sforza zelo ostro izjavlja proti Mussolinijevi parlamentarni reformi: Navzlic nasilni vladi sedanjega sistema se bodo Italijani otreli fašističnega jarma, fašizem pa je prinesel vsaj to korist, da je vse naše brate prepričal o neobhodni potrebi svobode in demokracije. Zveza protifašistijskih strank je sklenila, da svoj boj proti fašizmu razširi tudi proti monarhiji in izjavlja v oklicu na vse svobodomiselnice Italijane, da se je monarhija s svojo krivično popustljivostjo napram fašizmu izkazala nevredno vsake prizanesljivosti. Monarhija kakor tudi fašizem imata na vesti najtežje kršitve ustave. Začenjajoča se nova doba boja proti nasilni vladi v Italiji se more končati samo z ustvaritvijo demokratične republike.

Mussolini daje knjige za vojake.

v Rim, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Na jutrišnjo obletnico italijanske vojne napovedi bo izdal Mussolini novo taktično ročno knjigo za vojno službo, ki bo nudila jasno sliko o bodoči sestavi italijanske vojske, prepojene s čisto fašističnim duhom.

Italija zmagala v Tangeriu?

v Milan, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Corriere«, so bile v novem tanger-skem statutu, ki je bil dogovorjen v pravkar zaključeni pariški konferenci, italijanske zahteve skoro povsem vpoštene. Italija bo imela v upravi mednarodne cone enake pravice kakor druge države ter se ji ne bo priznala samo izdatna udeležba v splošni upravi cone, temveč bo udeležena tudi v vrhovni

upravi in tehničnem nadzorstvu v svrhu zavarovanja dejanske nevtralizacije Tangerja. Razen tega si je Italija zagotovila možnost ščititi v tangerski coni svoje posebne trgovinske interese.

Bethlenovi politični nazori

v Budimpešta, 23. maja. (Tel. »Slov.«) V poslanski zbornici, ki razpravlja o pooblastilnem zakonu, je danes govoril ministrski predsednik grof Bethlen. Izjavil je, da ne more ugoditi zahtevam po odpravi zaščitne carine, ker se madjarska industrija ne sme uničiti. Slučaji, ki finančno gospodarstvo težko obremenjujejo, pa ne morejo ostati večno. Končno je Bethlen govoril o uvedbi tajne volivne pravice, o kateri je tekom debate govoril grof Apponyi. S tako stvarjo se mora ravnati previdno. Kam lahko dovede tajna volivna pravica, se vidi sedaj v Nemčiji, kjer je bilo za komunistične liste oddanih tri milijone glasov.

Za Hamburgom Dunaj na vrsti?

v Dunaj, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Vsled plinske katastrofe v Hamburgu se doznava, da je tudi v Blumau pri Dunaju spravljenih 3000 do 4000 fosgenskih bomb, ki so po razorožitvi bile prodane nekemu privatnemu konzorciju. Prebivalstvo v okolici Blumaue je zelo vznemirjeno.

Uradno se pa poroča, da je v Blumau sedaj samo še okoli 2000 posod s fosgenom. Tudi ta ostanek pa se bo najpozneje do konca junija popolnoma uničil oziroma predelal v industrijske svrhe. Ukrenilo se je vse mogoče, da se prepreči slična nesreča, kakor v Hamburgu.

„Italija“ zopet leti

v Stockholm, 23. maja. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov generala Nobila »Italia« se je davi ob petih v Kingsbayu zopet dvignil v zrak. General Nobile je pred zadnjim startom zatrđil, da bo, če treba, vsekakor tudi na ledu ostal pol dneva na severnem polu, da bo tam izvršil razna merjenja.

Prekoceanski letalci se vrnejo z ladjo.

Fitzmaurice, Köhl in Hünefeld so sedaj sklenili, da se vrnejo v Evropo z ladjo, in so že naročili prostore na parniku »Kolumbus«, ki se odpelje v Evropo dne 9. junija.

Costes in Le Brix v Belgradu. Danes sta v Belgrad prispela znamenita francoska letalca Costes in Le Brix. Na letališču v Zemunu ju je sprejelo številno prebivalstvo, zastopniki vseh oblasti in tukajšnji francoski poslaniki.

talnica, knjižnica in muzej. Poleg tega bo dom služil v praktične svrhe. V njem bo hotel za rezervne častnike, kadar pridejo v Belgrad, da bodo v njem imeli stanovanja po najnižjih cenah. Ravnotako bo v njem restavracija, kjer bodo imeli člani vse na razpolago po najnižjih cenah.

S tem svojim domom, hoče združenje, ki je pokazalo mnogo smisla za realno življenje, svojim članom prožiti stalne ugodnosti. Poleg tega je doseglo združenje mnogo uspehov za svoje člane. Posebno kar se tiče slovenskih rezervnih častnikov, je treba omeniti, da je na intervencijo osrednjega odbora bilo sprejetih in prevedenih veliko število avstrijskih častnikov v našo armado, zakar bi morali še leta čakati, če bi sploh dočakali. Na številne intervencije slovenskih častnikov se je uredila vojna služba za pokojnine. Združenju se je posrečilo dobiti za člane večkratne letne popuste na železnih. Svojim

članom je razdelilo veliko število uniform po najnižjih cenah. Dasiravno so se te uniforme nabavile na račun reparacij, so bili pri razdelitvi v veliki meri deležni slovenski častniki. Ena uniforma stane 7000 Din, Združenje pa jo je svojim članom dalo po najnižji ceni.

Združenju se je poleg tega posrečilo, da so se v novo vojaško zakonodajo sprejele odredbe, ki izenačujejo rezervne častnike skoro v vsem z aktivnimi častniki in se na tem dalje dela. Združenje uživa velik ugled v državi in v inozemstvu. Nj. Vel. kralj je pokrovitelj te organizacije. Na veliki zagrebski skupščini, kjer je sodelovalo nad 7000 častnikov, je Nj. Vel. kralj v znak priznanja odlikoval 109 zastopnikov z visokimi redi. To je v naši državi prvi slučaj, da so se zastopniki organizacije odlikovali v tako velikem številu in najboljši dokaz, kak ugled uživa združenje kakor tudi, da se njegovo delo priznava tudi pri najvišjem činitelju.

Združenje rezervnih častnikov je član Fidak (Mednarodne organizacije bojevnikov), ki šteje nad 9.000.000 organiziranih bojevnikov. V tej organizaciji je že deveto leto podpredsednik osrednjega odbora, rezervni podpolkovnik g. Gjorgje Radosavljević. Na lanski seji Fidaka v Parizu je ta organizacija soglasno sprejela resolucije naših delegatov, s katerimi s obsoja akcija lorda Rothermera in akcija makedonskih komitov. To resolucijo je sprejelo tudi Društvo narodov in jo bo postavilo na dnevni red. Kako velikega pomena je ta akcija za našo državo, o tem ni treba zgubljati besed. Fidak kot mednarodna organizacija ima za cilj, čuvati mir in z mednarodnimi pogodbami ustvarjeno stanje, gojitev tovarštva med bivšimi borci in prijatelji, stva med zavzniki državam. Nikakor ni napadalna organizacija, pač pa organizacija, ki stoji na stališču, da morajo imeti borci in rezervni častniki, ki so največ žrtvovali med vojno, tudi največ pravic pri odločevanju, kadar se postavlja vprašanje vojne ali miru.

Združenje je na stališču državnega edinstva in popolne ravnopravnosti vseh treh narodov. To se je najbolje videlo iz častnikarske polemike ob Pribečevićem govoru v Zagrebu o vojnih žrtvah na Kajmakčalanu. Združenje je takrat izjavilo, da smatra Kajmakčalan za sinte-

Boriteljci za ženske pravice v Ljubljani

Včeraj sta prispeli z mariborskim vlakom ob 5.25 pop. v Ljubljano gospa Corbett-Ashby, predsednica in gospa Malaterre-Sellier, podpredsednica Mednarodne federacije za izenačenje ženskih pravic.

Na kolodvoru so odlični dami sprejele zastopnice »Ženskega pokreta« in drugih ženskih organizacij.

Naš urednik je prosil obe dami za izjavo o namenu njunega potovanja in o splošnih ciljih mednarodnega ženskega gibanja.

Gospa Ashby-Corbett je izjavila:

»Sedaj, ko je večina evropskih držav že uvedla žensko volivno pravico, razen držav v jugovzhodni Evropi, sem hotela sama spoznati razmere, zakaj morajo ženske v teh državah še čakati na svojo volivno pravico. Z gospo Malaterre sva bili najprej v Atenah, nato sva prepotovali Bolgarijo, nazadnje pa sem predavala v Belgradu, v Zagrebu ter včeraj v Mariboru. Občudujem žene v Jugoslaviji, ki se s tolikim pogumom in voljo zanimajo za vsa vprašanja in občudujem jih, koliko so že storile na polju splošne skrbi za mladino in sirote, s kako marljivostjo delujejo v raznih karitativnih in važnih socialnih akcijah. Prepričana sem, da delo jugoslovanske žene zelo mnogo prispeva k skupnemu delu za celotno zgradbo države in naroda. Žena, ki se tako živo zanima za socialna vprašanja, ta žena bo kmalu stopila tudi v borbo za svoje politične pravice.«

Gospa Ashby-Corbett, ki je tudi članica osrednjega odbora angleške liberalne stranke, je nato v razgovoru očitala sedanje delo angleških žena:

»Me se letos posebno živahno zanimamo za uestalitev svetovnega miru. Kakor veste, se vrše sedaj med Anglijo in Združenimi državami pogajanja za pakt o nenapadanju in garanciji za trajen mir med obema državama. Angleške kakor tudi ameriške žene so razvile živahno propagando za to varnostno pogodbo. Pod geslom: »Nobene vojne več!« smo imele prejšnje poletje v Angliji sto in sto shodov in žene vseh strank so se brez izjeme izrekale za ta pakt. Odločno za varnostni pakt sta pri nas liberalna in delavska stranka in pod vplivom naše propagande tudi večina konservativcev, ti seveda s pridržkom.

Angleško žensktvo se sedaj krepko bori za razširjenje socialnega zavarovanja, zlasti za žene. Dosedaj je doseglo že mnogo ugodnosti za delavstvo in za zaščito mater. Stališče omoženih žena pa tudi pri nas še ni zadovoljivo in me smo uvedle obširno akcijo za njihovo pokojninsko zavarovanje.

Posrečilo se nam je dalje doseči, da se je sprejemna doba mladih deklic v tovarne zvišala od 16 na 18 let.

Pri naših sodiščih je sedaj že mnogo sodnikov žen. Naše stremljenje pa je, da dosežemo, da bosta v vsakem senatu po ena ali dve sodnici, zlasti v onih senatih, ki rešujejo priproste slučaje iz življenja.

V Angliji imamo že od l. 1864. dalje volivno pravico, sicer smo volile sprva le v občinske svete, toda počasi smo začele to pravico izpopolnjevati. Pred nekaj tedni pa smo dosegle popolno izenačenje ženske volivne

zo borbe in delovanja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, od Gosposvetskega do Kosovega polja, od Zrinjskega do Karagiorgja. Združenje je mnenja, da so vsi veliki sinovi Slovencev, Hrvatov in Srbov pripravljali to veliko delo. Zato je naša država tvorba vsega našega naroda. V njej mora biti enako prostora za vse tiste, ki to državo ljubijo, brez ozira na vero, pokrajino in narodnost.

V slovenski javnosti se je nedavno pričela velika kampanja proti predsedniku osrednjega odbora Radosavljeviću. Pripomniti moramo, da uživa predsednik g. Radosavljević v vseh krogih neomajen ugled. Napadi, ki od časa do časa prihajajo z gotovih strani, so neutemeljeni. Pozitivno je, da nima niti predsednik niti noben drug član materialnih nagrad. Oni delajo popolnoma nesebično in brezplačno za organizacijske cilje.

Ker se je v ljubljanskem pododboru pojavila nedisciplinarnost, katero je treba tembolj obžalovati, ker smo Slovenci dosedaj uživali sloves ljudi, ki so v vsaki organizaciji pokazali največ smisla za red in disciplino, je osrednji odbor nedavno poslal v Ljubljano glavnega tajnika dr. Bogiča, da v smislu člena 44. pravil združenja pregleda delovanje. Na temelju tega člena je bil dosednji odbor za ljubljansko oblast razrešen dolžnosti in je bil za komisarja postavljen načelnik odeska pri pošttem ravnanstvu v Ljubljani dr. Korbus, ki bo opravljal vse tekoče posle, dokler se ne izvoli nov odbor.

V vseh krogih pa je najbolj iznenadilo dejstvo, da so ti notranji spori v organizaciji našli odmeva v gotovem časopisu in javnosti. To je tembolj obžalovati, ker so nam nasprotni časopisi v tujini to javno kampanjo pričeli izrabljati na škodo naše države in pa na škodo slovenskega patriotizma. Mi računamo z zavestjo vseh pravih članov, da bodo znali ceniti ugled, ki ga ima združenje v državi, in pa ugled, ki bi ga Slovenci z ozirom na svoj sloves in na zmoglosti v samem združenju imeli. Pričakujemo, da bodo slovenski delegati na kongresu v Sarajevu dostojno zastopali slovenske rezervne častnike.

Več rezervnih častnikov.

pravice z moško. Desetletja izkušenj, ko smo imele omejeno volivno pravico, so nas naučila ceniti to pridobitev.

Angleške žene smo se prvotno zanimale le za mala vprašanja, od katerih smo prehajale na večje. Sedaj smo zelo zainteresirane pri vprašanju svobodne trgovine. Da so žene vseh strank za popolno svobodno trgovino, je umljivo, kajti svobodna trgovina brez visokih carin pomeni porenitev življenjskih potrebščin. Sedanja konservativna vlada je seveda proti svobodni trgovini, konservativne žene pa zanjo.

V splošnem morem reči, da vstop žena v politiko ni zmedel političnega ravnovesja pri nas. Žene so organizirane v vseh strankah sorazmerno. V parlamentu je sedaj sedem ženskih poslancev, in sicer troje konservativnih, troje socialističnih in ena liberalna poslanka. Skupno tvorijo poseben odbor, ki razpravlja o vseh predloženih zakonih in skuša povsod uveljaviti stališče žena.

Gospa Malaterre-Sellier je izjavila: »Res je, da francoska žena nima še političnih pravic, res pa je tudi, da je javno mnenje v Franciji za žensko volivno pravico že pridobljeno. Najboljši dokaz za to so zadnje francoske volitve.«

Gospa Malaterre-Sellier nato obširno pripoveduje, kako so francoske feministke spretno izrabile volivno borbo v propagando za svoje cilje. Posluževale so se pri tem celo takozvanih »feminističnih« kandidatov, širjenja lepakov, zborovanj itd.

»Prepričane smo, da bo novi parlament vprašanje ženske volivne pravice ugodno rešil že takoj meseca junija, ko se sestane zasedanju. Težava za nas pa je, da odločuje o tem tudi senat, ki je vedno bolj nedemokratičen kot poslanska zbornica in nasprotnik novih reform. Toda predsednik vlade g. Poincaré je velik državnik in me vidimo v njem moža, ki je našim zahtevam naklonjen. Prepričana sem, da zahteva o ženski volivni pravici, ki jo bo stavil on v imenu vlade, senat ne bo mogel odkloniti in tako bo slednjič prišla tudi francoska žena do svojih političnih pravic.

Ko smo prišle v Jugoslavijo, smo spoznale, koliko je v jugoslovanskih ženah dobre volje in poguma, s katerim se udeležujejo v javnem življenju in imam občutek, da bo moralo to žensktvo kmalu pričeti z borbo za svojo volivno pravico. Izdelan je načrt zakona o občinah in ta načrt, žal, ne daje jugoslovanskim ženam volivne pravice v občinske svete. Upam pa, da bo minister za notranje zadeve dr. Korosec, ki je ženski volivni pravici naklonjen, dodal v zadnji redakciji zakona še člen, ki bo dal ženam pravico glasovanja in prepričana sem, da bo to določbo tudi branil v parlamentu.

Obe odlični prvoboriteljci sta se izrazili zelo povoljno o potovanju po Jugoslaviji, posebno pa se ne morejo dovolj nadevati lepoti Slovenije. Zelo navdušeni sta obe ob sprejemu, ki ga jima je priredilo žensktvo v tork v Mariboru.

Včeraj zvečer je gospa Ashby-Corbett predavala v univerzitetni zbornici o splošnem ženskem gibanju za politične pravice. Predavanje je bilo dobro obiskano in je bila predavateljica deležna toplih ovacij.

Kongres rezervnih častnikov

Prejeli smo: 26., 27. in 28. maja se vrši v Sarajevu veliki letni kongres vseh delegatov rezervnih častnikov iz cele kraljevine. Dosedaj nismo imeli prilike spregovoriti o tej organizaciji, ki je po svojem delu in uspehih, ki jih dosega in po načelih, ki jih zastopa, bila na prvem mestu med največjimi organizacijami v naši državi.

Združenje rezervnih častnikov s svojimi sedmimi pododbori šteje danes nad 18.000 članov širom cele naše države. Tudi materialno stanje združenja je zelo ugodno. Gotovine v denarju ima to združenje v Državni hipotekarni banki nad 5.000.000 Din, od pododborov pa nad pol milijona. V Belgradu je organizacija dobila brezplačno velik prostor, ki je vreden po najnižji ceni do 9 milijonov Din. Na tem prostoru se bo zidal velik dom, ki bo po že narejenih načrtih stal nad 15.000.000 Din. Za ta dom se je potrebnih kapital že preskrbel. Z zidanjem se prične v maju prihodnje leto. V domu bodo čli-

Avstro-Ogrske, kateri niso sprejeti v našo vojko, pa še niso zaprile. Napram onim obveznikom, kateri bodo neupravičeno izostali, se bo kazensko postopalo.

□ **Kršćanska ženska sveta.** Za članstvo zveze se predvaja v petek, dne 25. t. m., ob pol 7 zvečer v Grajskem kinu predstava o življenju in delovanju sv. Frančiška Asiškega. Znižana vstopnina za sedeže 6 Din. Članstvo se vabi, da se te prekrasne predstave udeleži v največjem številu.

□ **Umrli je 22. t. m.** po dolgi bolezni preglednik finančne kontrole v pokoj Franjo Bosina. Pogreb bo danes ob polštirih na pokopališču. Pokojnik je bil vrl pristaš SLS ter dolgoletni naročnik naših časopisov.

□ **Za birmo ure, zlatina najcenejše** pri A. Stojec, Maribor, Jurčičeva 8.

□ **Za predstojete birmo** priporočam prvovrstno izdelane fotografije po nizkih cenah. Fotograf Vlačić, Maribor, Gosposka ulica 23.

Celje

□ **Umrli je večeraj jutraj** znani veleposesnik, lastnik posestva »Kristin dvor« pri Celju, gospod Jakob Leskovšek. Pokojni je bil obče priljubljen osebnost, korenit značaj in vrl družabnik.

□ **Dramlje.** Na zagrebški kliniki je nenadoma preminul na posledicah operacije posestnik Martin Vodušek od Sv. Uršule. Pokopali so ga večeraj popoldne v Zagrebu. Martin Vodušek je bil vnet pristaš Slovenske ljudske stranke. Krajevna organizacija SLS v Dramljah izgubi v njem enega najmožnejših svojih mož in občinskih odbornikov.

Sport

BINKOSTNI NOGOMETNI SPOREDI NAŠIH KLUBOV.

Med tekami, ki jih odigrajo naši domači klubi o Binkostih, je najvažnejša odločilna tekma za letošnje prvenstvo LNP-a med ASK Primorjem in I. SSK Mariborom; igra se v nedeljo ob 16.30 na igrišču Primorja. — V ponedeljek igra SK Ilirija na svojem igrišču mednarodno tekmo s celovškimi pravkom SK Austrijo. — Za predigre bo določil LNP najbrže prvenstvene tekme rezervnih moštvev, prvi dan Primorja in Slavije, drugi dan Hermes in Ilirije. V Mariboru organizira medklubiški odbor LNP-a turnir za pokal trgovca Ilgerja; v turnirju bodo sodelovali SSK Maribor, SD Rapid, SK Zvezničar in SK Svoboda.

Na Rakeku igra v ponedeljek odločilno tekmo za podeželo prvenstvo ljubljanskega okrožja LNP-a domači SK Javornik in SK Elan iz Novoga mesta.

V Trbovljah igra v nedeljo SK Amater z Vojaškim SK Triglavom iz Ljubljane.

Split-Zagreb 5:0. Medmestna tekma nogometnih reprezentanc Zagreba in Splita je prinesla v nedeljo hud in zaslužen poraz Zagreba. Iz 8 igralcev Gradjanskoga in 3 igralcev Concordije sestavljeni zagrebški team ni bil resen nasprotnik izvrstno razpoloženim »Hajdukovcem«, ki so reprezentirali Split. Ze v prvem polčasu je stal rezultat 4:0.

Hazenska družina zagrebške Concordije je z lepim uspehom odigrala vrsto tekem v Čehoslovaški. Concordijašice so pričele turneje v Breznici, kjer so zmagale nad SK Breznici s 17:1, v Pribramu so porazile SK Pribram celo z 19:1, dočim so v Pragi proti SK Slaviji nezaznovo izgubile s 4:6. V Hlinskem je Concordia zmagala nad SK Hlinskim, pravkom vzhodne Češke s 15:1 in zadnjo tekmo svoje turneje proti pravku Čehoslovaške SK Bata v Zlinu je izgubila samo radi neobjektivnosti sodnika z 10:11.

Gospodarstvo

POSEJANA POVRŠINA.

Iz uradnih podatkov o ozminih je razvidno, da znaša s pšenico posejana površina letos v celi državi 1.831.574 ha (lani 1.812.011 ha), od tega v ljubljanski oblasti 27.096 ha (lani 26.967), v mariborski pa 37.029 (37.200) ha. Z ječmenom je posejanih v celi državi 217.471 ha (lani 220.479), od tega v ljubljanski oblasti 8865 ha (8512), v mariborski pa 8280 (8384). Z ržjo je posejanih v celi državi 168.744 (177.611) ha, od tega v ljubljanski oblasti 7251 (7048) ha, v mariborski pa 28.042 (25.805) ha.

Italijanski kapital v zagrebškem bankarstvu. Kakor posnemamo iz zagrebških listov, je večinski delničar Hrvatske banke d. d. v Zagrebu (kapital 20, štiri dobiček 1927 0.3, bil vsota 84.8 milj. Din) koncern J. Michael & Co. Berlin prodal večino delnic švicarsko-italijanski skupini pod vodstvom B. C. I. (Banca Commerciale Italiana) v Milanu (kapital 700 milj. lir). Dosedaj je bil italijanski kapital udeležen samo v manjši meri pri Jugosl. hipot. in esk. banki. Zaradi te izpremembe v majoriteti delnic je tečaj Hrvatske banke na večerajšnji borzi narasel od 90 den. na 35 den. (nominalne 50 Din).

Vpisi v trgovinski register. Leopold Permuš & Komp., avtorizirana z o. z. na Bledu (81.000 Din); Granitolem Anton Res i drug, Hudi kot; Radioval, založba radiopararot, družba z o. z. v Ljubljani (30.000 Din); »Helleit, družba z o. z. v Mariboru (40.000 Din, od tega aporiti 20.000 Din); »Kandisc, družba z o. z. v Mariboru (20.000 Din).

»Zemaljski savez industrijalac«, Zagreb, ima 20. redni občni zbor v nedeljo 10. junija ob 11 v svojih prostorih Ilica 81 z običajnim dnevnim redom (poročilo za 1927, računi, volitve predsednika, 3 podpredsed. (za 1928—1930) in nadzorstva (za 1928).

Zopet višje cene za železo. Zvišanje nemških izvoznih cen za železo traja dalje in so dosegle že 5.12 funta sterlinga fob.

Znižanje cen aluminija. Kakor poročajo iz Londona, je v kratkem pričakovati znižanja cen aluminija za 10 funtov sterlingov pri toni (sedanja cena 109 funtov).

Zopet zvišanje cen bakra. Kakor smo že v soboto poročali, je pretekli teden mednarodni kartel bakra zvišal cene za evropski kontinent od 14.50 na 14.625, v soboto pa je zvišal cene na 14.75, to pa zaradi nazadovanja svetovne produkcije v marcu za 5000 ton in znižanja ameriških zalog.

Na vzorčnem sejmu v Poznanju, ki se je ravno te dni zaključil, je razstavila tvrdka Krupp-Essen svoja motorna vozila in košline stroje. Pozornost so vzbujali po svoji solidni izvirnosti in praktični konstrukciji. Njegov prostor je bil na vsem sejmu najbolj obiskan. Krupp prodaja na Pol-

Turistika

Koča na Kamniškem sedlu je od 22. t. m. dalje popolnoma oskrbovana. Pot je do vrha popolnoma kopna, torej vsakemu lahko dostopna.

Cojzova koča na Kokrskem sedlu se odpre za Binkosti. Pot iz Kama. Bistrice do koče je do malega prosta snega, le ob pečinah tik pod, leži še plaz, kateremu se je lahko izogniti. Prehod po severni strani Grebena proti Krvavcu je že zasnežen, zato brez cepina in brez derez ni priporočljiv.

Staničeva koča bo v slučaju ugodnega vremena za Binkosti začasno oskrbovana in preskrbljena s provijantom. To postojanko je priporočati posebno smučarjem kajti Triglavsko pogorje leži še globoko v snegu in nudi smučarjem najidealnejšo smuko.

Orožnova in Malnarjeva koča se odpreta dne 26. maja in bosta nadalje oskrbovani.

Novomeška porota

MORILEC OČETA OBDOJEN NA SMRT.

V torek je sedel na zatožni klopi 34 letni Jože Perše, ki je letos dne 6. februarja na okrajni cesti Stari trg—Vinica z lovsko puško ustrelil svojega očeta Mihaela Peršeta.

Obdolženec se je leta 1920. oženil in prevzel od svoje matere večji del njenega posestva v Gor. Radenci. Spočetka je živel v skupnem gospodarstvu z očetom Miho in materjo Marijo, toda že po preteku dobrega pol leta so se začeli med očetom in sinom prepri, ki so povzročili, da sta se oče in mati ločila iz skupnosti, čez dan sta bila večinoma pri obdolženem mlajšem bratu Juriju, le spat sta še hodila v obdolženovo hišo, kjer sta imela izgovorjeno stanovanje.

Spor med starimi in mladimi se je zanesel tudi pred sodišče in ni minulo nobeno leto, da se ne bi obdolženec in stariši med seboj tožili. Večina tožba je bila vložena od staršev zaradi užitka, ki ga obdolženec ni dal v tisti meri, kakor je bil pogojen.

Obdolženecovo gospodarstvo je šlo vedno bolj navzdol. Obilni pravdni stroški, nesreče pri živini in vedni prepri so že itak trmatega obdolženca delali vedno bolj zakrnjenega. Oče v svoji nagli jezi tudi ni štedil z grožnjami, da bo sina spravil s posestva ali celo s sveta. Ko se je zgodila v noči na 30. septembra 1927 v obdolženčevi sobi eksplozija, ki je raznesla peč, poškodovala končnico postelje, v kateri sta spala obdolženec in njegova žena ter razbila več šip v oknih, je obdolženec naravnost obdolžil očeta, da je on to storil. Oče je zanikal krivdo in se skliceval na dejstvo, da on to noč niti doma ni bil, ampak je prenočeval v Špeharjih, vendar mu obdolženec ni verjel, češ, če ni on sam storil, je pa koga drugega za to najel.

Po eksploziji se je obdolženec z ženo in otrokom izselil iz svoje hiše k ženinim sorodnikom in sklenil, da napravi večim sporom konec s tem, da očeta ubije. Začel je iskati strelnega orožja in ko je zvedel, da ima mladi šterbenec v zapuščeni Miheličevi hiši skrito dvocevno lovsko puško, jo je okrog 25. januarja letos ukradel in skril v nekem jarku.

V ponedeljek dne 6. februarja sta šla oče Miha Perše in njegov drugi sin Jurij v »Glajec« po seno. Obdolženec je to videl in sklenil, da ta dan svojo namero izvrši. Šel je po skrito puško in se podal na kraj, od koder se je dobro videlo na okrajno cesto Stari trg—Vinica, po kateri sta morala pripeljati seno oče in brat. Res sta prišla z vozom mimo in ustavila, da živina počije, kakih 40 korakov pod grmom, za katerim je stal obdolženec. Obdolženec je takoj oddal na očeta strel, ki je zadel in se je oče stokajot zgrudil. Očeta so prepeljali na dom, kjer je drugi dan umrl.

Porotniki so z devetimi glasovi potrdili vprašanje umora, soglasno so potrdili vprašanje radi tatvine puške, zanikali so pa vprašanje, če je izvršil umor v zmedenosti ali nepremagljivi sili. Na podlagi tega pravdoreka je bil Jožef Perše obsojen na smrt na vešalih. Obsojenec je poslušal obsodo povsem mirno. Obravnava je trajala v torek celi dan do srede ob pol ene jutraj.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

23. maja 1928.

povpraš.	pon.	srednji	ar. 22. V.
Amsterdam	—	2292.75	—
Berlin	1359.—	1362.—	1360.50
Budimpešta	—	992.65	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—
Dunaj	798.10	801.10	799.60
London	277.10	277.90	277.50
Newyork	56.72	56.92	56.82
Pariz	—	223.70	—
Praga	167.99	168.79	168.39
Trst	298.35	300.35	299.35

Belgrad. Berlin 1859—18.62, Budimpešta 991.10—994.10, Curih 1098.50—1096.50, Dunaj 798.10—801.10, London 277.10—277.90, Newyork 56.68—56.88, Pariz 222.70—224.70, Praga 167.99—168.79, Trst 298.25—300.25.

Curih. Belgrad 9.1325, Berlin 124.28, Budimpešta 90.55, Bukarešt 3.21, Dunaj 78.01, London 25.385, Newyork 518.95, Pariz 20.4275, Praga 15.375, Trst 27.38, Sofia 3.75, Varšava 58.15, Madrid 86.925.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.51125, Kodanj 190.65, London 84.69675, Milan 37.445, Newyork 710.60, Pariz 27.98, Varšava 79.67, Valute: dolarji 708.50, lira 37.50, dinar 12.46, češkoslovaška krona 21.05.

Praga. Devize: Lira 177.75, Belgrad 59.40, Pariz 133, London 164.75, Newyork 39.7475.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.42, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRIJ

Po večerajšnji uvrstitvi kursov posojila in škode sta danes oba zopet popustila. Med bančni-mi papirji se je ponovno uvrstila Prastedion. Ljubljana. Celjaka 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prastedion 897 den., Kred. zavod 157—175, Devče 105 den., Ruše 265—260, Stavbna 56 d., Šešir 105 den.

Za duha in srce

Maks Scheler †

V soboto, dne 19. t. m. je v Frankfurtu nenadoma preminul v 54. letu starosti tamkašnji profesor filozofije Maks Scheler.

S Schelerjem je izgubila Nemčija svojega današnjega najglobokejšega in brez dvoma tudi najoriginalnejšega misleca, Evropa, ozir. duhovni svet pa enega najgenialnejših sodobnih duhov. Ernst K. Troeltsch, ki ga je, žal, tudi pobrala prežgodnja smrt že l. 1924., je izjavil, da smatra Schelerja poleg Francoza Bergsona in Angleža B. Russela za največjega živečega misleca in ima prav.

Schelerjeva nenadna smrt pomeni v vrstah filozofije veliko izgubo. Ne samo njegove žive osebe ni mogoče povzeti. Tudi njegovega vseobsejnega znanja, njegove intuitivne duhovne sile, njegovega demonskega, Nietzscheju globokosorodnega duha, njegove kontemplativne velikopoteznosti, njegovega čudovito tenkočutnega čuta za istinitost in realne razmere življenja, njegovega zmišlja za kulturne prilike ne bo tako kmalu kdo nadomestil. Scheler je veliko spisal in vsako njegovo delo je pomenilo novo odkritje, razširjenje pogleda na nove ali že zdavnaj pozabljene svetove, v opombah so v genijalni dalekovidnosti očitane cele nove panoge ved. Udeleževal se je javno in publicistično, za časa vojne je živel v inozemstvu in skušal pretvoriti evropskega duha v zmišlu svojih idej, po vojni je bil profesor filozofije na univerzi v Kölnu, nedavno se je preselil v Frankfurt a. M., kamor je za sabo potegnil velik del nemške mladine. Njegova predavanja po raznih kongresih so bila vsikdar senzacija, njegove ideje so postale smernice za razna duhovna in mladinska gibanja, zadnja leta se je Scheler zelo trudil za preureditev znanstvenega in filozofskega dela. Zamislil si je kooperacijo znanosti v vsej Evropi, ustvaril idejni program za ljudske visoke šole, neizprosno boril za samostojnost filozofije in oživljenje metafizike.

V demoničnosti Schelerjeve osebnosti moramo tudi iskati vzroke za preobrate in preokrete v njegovem sistemu. Sch. izhaja iz takozv. fenomenološke šole, je danes poleg Husserla in Heideggerja njen najmarkantnejši zastopnik. A dočim je še Husserl kantovsko in formalistično orientiran, je Sch. posegel po konkretnih in živih predmetih. Disertaciji, ki je še pod vplivom Euckenja, je sledil l. 1913. spis »Zur Theorie der Sympathiegeföhlee, kjer so že očitni obrisi njegovih poznejših idej. 1913—1916 je objavil spis »Formalismus und materiale Wertethik, kjer prvič v svetovni literaturi podaja neko logiko vrednotnega doživljenja in izkazuje strukturo kozmosa vrednot. Istočasno je zbral svoje razprave v zbirki »Vom Umsturz der Werte« (2. izd. 1919), izmed katerih so najtehtnejše: razprava o ressentimentu (zagrenjenosti), koje ideje so prodrle v najširšo javnost, dalje razprava o bistvu tragičnosti, razprava o idolih, ki človeka odvrtaajo od spoznavanja samega sebe, ter razprava o buržnju in kapitalistični miselnosti. 1921 je izšla knjiga »Vom Ewigen im Menschen«, v kateri je Sch. objavil svojo fundamentalno študijo o bistvu religije, ter njenem odnosu do filozofije in teologije. Ta spis je izzval celo literaturo, poleg Ottojeve knjige »Das Heilige« je to najoriginalnejši poskus v sodobni filozofiji za novo utemeljitev re-

Zagreb. 7% invest. posoj. 92—92.75, agrari 56.25—57, vojna odškodnina 448—449, dec. 470—474, Hipo 58.50, Jugo 87, Prastedion 840, Ljublj. kreditna 126—180, Sečerana 505—520, Drava 378—385, Slavonija 12, Trbovlje 527.50—532.50, Vevče 106—108.

Belgrad. Narodna banka 6850, vojna odškodnina 449—450 (8060), ult. maj 457.50, ult. junij 454.50—456 (3300), izvozna banka 1160, Prometna banka 2100, 7% invest. posoj. 91.50—92.50, agrari 57—58.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 82.20, Zivno 109.75, Jugo 10.90, Alpine 42.95, Greinitz 4.10, Leykam 10, Trbovlje 66, Gutmann 28.50.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Tramiči (filerji) po notli kupca fko vag. nakl. post. 3 vag. po 250. Zaklj. 8 vag. Tendence neizpremenjeno čvrsta.

Dež. prideiki (vse samo ponudbe; slov. post., plač 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baška 410—412.50, slav. 397.50—400, kuruza baška času primerno suha kval. gar. 345—347.50, za maj 350—352.50, činkvantin času primerno suh, zdrav rešetan 350—355, oves baški, zdrav rešetan 305—310, ajda dom., zdrava, rešetana 295, moka 0 g vag. bl. plač. po prejemu fko Ljubljana 555—565; zaklj. —. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bač. 355—360, potiska 357.50—360, juž. ban. 355—357.50, gor. ban. 350—355, oves bač. 265—270, srem. 265—270, mac. 222.50—227.50, kuruza bač. 292.50—300, jun. 300—302.50, ban 297.50—300, sr. jun. 302—304, moka 0 g in gg 485—495, 2 475—485, 5 460—465, št. 6 425—430, št. 7 355—360.

Jutri novosaška borza ne bo poslovala radi praznika sv. Cirila in Metoda.

Budimpešta (terminalska borza), 23. maja. Tendence nekoliko oslabela. Pšenica maj 33.12, 33.02, zaklj. 32.90—32.96, okt. 30.06, 30.96, zaklj. 30.94, 30.96, marec 33.10, 32.94, zaklj. 32.94—32.96, rž okt. 27.06, 26.84, zaklj. 26.86—26.88, marec 28.96, 28.74, zaklj. 28.68—28.72, kuruza maj 29.30, 29, zaklj. 29—29.10, julij 29.40, 29.80, zaklj. 29.26—29.80.

ligije. Schelerju se v tej dobi pozna velik vpliv Avguštinevo filozofije. Njegove ideje gredo v tej smeri dalje. Ni čuda, če so Schelerja takrat smatrali za ustanovitelja nekga novega katoliškega avguštinzima, zlasti mladinsko gibanje je prejele od njega dosti pobude. A tudi izvenkatoliškim krogom je Sch. odprl pogled v nove perspektive in si priboril navdušeno priznanje.

Res — mnogim katolikom se je zdel Scheler takrat kljub smelnosti in nenavadnosti svojih misli katoliški filozof ter so veliko od njega pričakovali. Od l. 1917. do 1924. je Sch. igral v katoliškem kulturnem življenju veliko vlogo in se tega tudi zavedal. A na dnu njegove duše je bila jača neka druga, čisto nekatoliška komponenta, ki je v sunkovitem izbruhu privrela čez noč na dan. Kljub temu drugotnemu, nekatoliškemu izvoru njegovega filozofskega mišljenja, na kar so tenkočutnejši katoliški teologi bili že prej opozorili, moramo vendar priznati, da je Scheler religiji odtujenemu svetu odprl pot do cerkvenega nauka in mu priklkal v spomin napol pozabljene resnice. Tudi na mlado katoliško gibanje in miselnost to delo ni ostalo brez vpliva. Tega ne izpremeni dejstvo, da je Scheler tukaj našel in nakazano smer v katolištvu kesneje prelomil. V zadnji periodi svojega mnogostranskega razvoja je učil, da je bilo katolištvo največja ovira za razvoj zapadne metafizike. Izkazalo se je, da Scheler v svojem jedru ni bil nikoli čisto katoliški, tudi v svoji najbolj »katoliški fazi ne. »Imeli so me za katoliškega filozofa,« se je kesneje sam izrazil, »toda bil nisem nikoli.«

Zadnja leta je Sch. sploh iz svoje prvotne religiozne usmerjenosti popolnoma krenil na pol gole metafizike. Morda leže tu vzroki, morda jih treba iskati v podzavesti njegove demonske osebnosti, — dejstvo je, da se je Scheler od približno 1924. leta dalje krščanskim osnovam odtujil in zadržal v filozofiji, ki zelo spominja na Ed. v. Hartmanna. Scheler je prišel do nekega dualizma, strogo loči »duha«, idejne sile, duhovne vrednote od instinktivno-demonskih in nagonskih energij; podzavest, realne razmere gospodarstva, politike, krvi, so zanj gibalne sile življenja in zgodovine. V nekem pomenu besede bi lahko dejali, da je Sch. postal naturalističen in areligiozen. Žal se Sch. svoje metafizike in filozofske antropologije, ki ju je napovedal že pred leti, ni objavil. Zaukrat so nam tozadevni njegovi rezultati dostopni le v knjigi »Wissen und Gesellschaft« (1926), kjer obširno govori o kulturni sociologiji. Tu izvaja v nekem čudnem naravnost gnostičnem dualizmu, da duh nima absolutne moči v življenju posameznika in zgodovine, »realni faktorji« človeške zgodovine, to so: krvna razmerja, politika in gospodarstvo, grede bistveno in neodvisno od zahtev duha svojo pot. Kakšen naj bi bil zadnji odgovor na ta vprašanja iz Schelerjevih dosedanjih spisov ni mogoče razbrati. Na vsak način pa so njegovi nazori izraz velike osebnosti, ki je vedno kolebala med natvno slo po življenju in reflektirano asketičnostjo, ki je bila na svojih skrajnih polih obmejena na eni strani po umetniku, na drugi po verniku, ki je v večnem nemiru, v naglih izpremembah iz enega nasprotja v drugo posvetila jarko v mnoge globine življenja. To se mu bo splošno priznalo.

Dr. —e—

Dopisi

Brežice ob Savi

Volitev župana. V ponedeljek dne 21. t. m. se je vršila prva seja novoizvoljenega občinskega odbora z dnevnim redom: volitev župana in svetovalcev. Prisotni so bili vsi izvoljeni odborniki. Sejo je otvoril bivši župan dr. J. Zdošek, pozdravil odbornike in nato oddal predsedstvo po letih najstarejšemu občinskemu odborniku g. Ignaciju Supanu, šolskemu upravitelju v pokoji. K prvi točki glade volitve župana je predlagal dosedajni župan dr. Zdošek izvolitev g. Supana, ker sam noče več sprejeti županske funkcije. Sledile so volitve. Uspeh je bil nenavaden. Vseh 17 glasov je bilo oddanih za predlaganega kandidata večine g. Supana, ki je izvolitev sprejel, se zahvalil za izkazano zaupanje in obljubil nepristranost v vseh zadevah. Omeniti moramo, da sta delegaciji SLS in gospodarske liste, ki štejata skupaj osem odbornikov, že popreje vsaka za sebe sklenili, da bo četa lojalno sodelovati in sta zato glasovali za kandidata večine in povzročili soglasno izvolitev župana. Pričakovali sta, da se bo večina ravno tako lojalno ozirala na to močno manjšino, ker imajo združeni zastopniki SDS le 1 glas večine. Da ne

poznajo zastopniki SDS lojalnosti, je takoj pokazal predlog bivšega župana dr. Zdoška, ki je zahteval mesti prvega svetovalca (županovega namestnika) in drugega svetovalca za svojo skupino, dočim naj bi se SLS in gospodarska stranka zadovoljili z brezpomembnimi mesti tretjega in četrtega svetovalca. Predlagal je za svetovalce gg. dr. Hudelista, Vidmarja in kot zastopnike SLS g. Lipeja in zastopnika gospodarske stranke inž. Kolencu. Slednja dva sta v naprej izjavila, da izvolitev odklonita. Namesto inž. Kolence je bil nato predlagan od SDS g. Karel Vogrinec in je bil predlog v tej obliki z glasovi SDS in 2 glasova gospodarske stranke sprejet. Zastopnik SLS g. Franc Lipej je ponovno odklonil izvolitev, češ da ne sprejme funkcije, ker niso pokazali zastopniki SDS lojalnosti, ki je potrebna za skupno delovanje, ker priznajo manjšini, nad katero imajo le 1 glas večine, le nepomembna mesta. Seja je bila zaključena, ne da bi bil izvoljen tretji svetovalec. Ako ne bo devetčlanska večina proti osemčlanski manjšini revidirala svojega postopanja, bo dala manjšina priliko večini, da pokaže, če in kako more delovati brez manjšine. Motijo se, če računajo z manjšino le kot nepotrebnim zlom za sklepčnost občinskih sej, odrekajoč »onanom vsak odločilen vpliv pri mestni uravi.

Borza

Dne 23. maja 1928.

DENAR.

V današnjih deviznih tečajih ni bilo znatnih izprememb. Edino London in Berlin sta se uvrstila. Največji je bil, kakor že dalj časa sem, promet v devizi Praga, nad 1.5 milj. Kč. Privatno blago je bilo kakor običajno v devizah Trst in Newyork. Nadalje je bil zaključen Bruselj po 792.90 (791.40—794.40), večeraj je bilo blago 793.45. Zagreb Amsterdam 2280.75—2296.75, Berlin 1358.50—1361.50, Curih 1098.50—1096.50, Dunaj 798.10—801.10, London 277.10—277.90, Newyork 56.714—56.914, Pariz 222.70—224.70, Praga 167.99—168.99, Trst 298.25—300.25.

Kaj je novega

KOLENDAR.

Četrtek, 24. maja. 145. dan v letu. — Marija Devica, pomoč kristjanov.

Novosadska vremenska napoved za četrtek 24. maja: Oblačnost se bo zvečala, posebno na severu in Primorju. Malo dežja bo na Hrvaškem in v Sloveniji. Močnih vetrov ne bo.

Dunajska vremenska napoved za 24. maj: Izpremenljivo, hladno, zelo oblačno, morda tudi od časa do časa dež.

ZGODOVINSKI DNEVI.

24. maja: 1790 je v Pragi umrl češki zgodovinar F. J. Dobner. — 1848 je umrla nemška pisateljica Droste-Hülshof. — 1914 je umrl dr. B. Pacak. — 1851 je v Zagrebu umrl Stanko Vraz. — 1543 je umrl astronom Nikolaj Copernicus. — 1641 se je rodil kranjski zgodovinar baron Janez Vajkard Valvazor.

★ **Zaključni izpiti na meščanskih šolah.** Za svoje odposlance pri teh izpitih na zasebnih meščanskih šolah je ministrstvo prosvete določilo sledeče gospode: V Kočevju Antona Smrdelja z 2. meščanske šole v Ljubljani; v Ljubljani na zunanji uršulinski šoli Maksa Hočvarja, ravnatelja 1. deške meščanske v Ljubljani; na notranji uršulinski Andreja Čizmana, duhovnega svetnika in veroučitelja na 1. deški meščanski v Ljubljani; v Lichtenturnovem zavodu Rudolfa Wagnerja, referenta v ministrstvu prosvete in istega tudi za Mekinje. V Škofji Loka Rudolfa Pečjaka, z meščanske šole v Trzinu. V Smihelu Pavla Kunaverja, strokovnega učitelja v Ljubljani. Izpiti se vrše v času od 8. do 28. junija.

★ **Akcija za železnico Novo mesto — Brežice.** V nedeljo 20. maja se je v Kostanjevici vršila širša anketa glede graditve železniške zveze Novo mesto — Brežice. Prisotni so bili župani vseh prizadetih občin, zastopniki železnice, trgovske zbornice, šumske uprave, glavarstev Novo mesto in Krško in okrajnega zastopa Brežice, oblastni poslanec g. Colarič in narodni poslanec g. A. Sušnik. Vsi so se soglasno izjavili za to potrebno železnico, ker bo ta zveza velikanske gospodarskega pomena za predel Slovenije. Izvoljena sta bila širši odbor, ki ga tvorijo vsi župani prizadetih občin in ožji odbor, čigar naloga je, vse kompetentne činitelje neprestano opozarjati na važnost te zveze. Po izjavi g. poslanca Sušnika je baš sedaj ugoden čas za uresničenje načrta te zveze, ker smemo opravičeno pričakovati, da bo delegacija SLS v Beogradu zastavila ves svoj vpliv, da se bo gradnja te zveze stavila v zakon o uporabi investicijskega posojila.

★ **Uslužbeni davek.** Za manjša podjetja je izdala Jugoslovanska knjigarna tudi sezname za prijavo tega davka v manjši obliki za največ 12 uslužbencev. Cena za ta seznam je 1 Din pri posameznih komadih, 20 komadov in več po 70 para. Večji seznam za največ 32 uslužbencev po 150 Din, 100 komadov in več po 1 Din, tabele na finem kartonu s platnenimi pregibi po 10 Din.

★ **Podjetjem, ki zaposlujejo inozemce,** ter inozemcem, se javlja, da je vlagati vse prošnje za zaposlenje inozemcev pri »Inspekciji delavca, ker je le ta urad kompetenten za reševanje predmetnih prošnji.

★ **Slovensko zdravniško društvo** naznanja svojemu članstvu dodatno k dosedanjim obveznostim, da se mu je za kongresne dneve v zdravilišču Dobrna pri Celju posrečilo pridobiti za sodelovanje tudi priznani in priljubljeni kvartet »Matičarjev« iz Ljubljane (gg. Pelan, Pečenko, Završan in Skalar), ki priredi na binkošno soboto pevski večer v korist društva Rdečega križa in bo ostale kongresne dneve radevolje na razpolago za naše prireditve. V nedeljo pa koncertira obče znana koncertna pevka gospa prof. Čadeževa, ki je že ponovno z izbornim uspehom nastopila v Dobrni. Udeležba naj se takoj sporoči tajništvu, da bo na razpolago dovolj avtomobilov. Želeti je, da se večina udeležnikov odpelje že v soboto opoldne od 14. uri iz Ljubljane. Prevozna sredstva so pa na razpolago tudi v nedeljo k dopoldanskim vlakom. Vsak udeleženec naj vzame zase in za svoje družinske člane na odhodni postaji vozni listek do Celja, ki bo veljal az brezplačno vožnjo nazaj. Legitimacijo in potrdilo udeležbe dobi v Dobrni. (4482)

★ **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** opozarja svoje člane I. na redno mesečno znanstveno zborovanje, ki se vrši v četrtek, dne 24. t. m. ob 6. uri popoldne na kirurški oddelku deželne bolnice. II. na izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo 27. t. m. ob pol 9. uri dopoldan v zdravilišču Dobrna pri Celju. (4481)

★ **Na Rakitno sprejme v zdravljenje »Društvo za narodovo zdravje v Ljubljani«** še nekaj šolske dece, bolehaajoče za žlezno tuberkulozo (bezgavkami). Reflektanti naj se oglase pri podpredsedniku dr. Z. L. a p a j n u, Ljubljana, Prule, Sredina 10.

★ **Bela zastava.** Nekaj posebnega je bilo za Ormoč, da je raz poslopje okrajnega sodišča visela od petka do ponedeljka jutraj bela zastava, — znamenje, da nimajo nikogar zaprtega. Pa sta snela belo zastavo dva mladenci, ki so in prignali v zapor, ker sta

osumljena vloma v poslovne prostore tukajšnje poštne urada. Vlom se je izvršil v noči od nedelje na ponedeljek. Vlomilec je malo blagajno siloma odprl, toda ni vzel denarja, okrog 200 Din, temveč se je spravil na veliko blagajno in navrtal že precej veliko luknjo. Nočni čuvaj je videl luč v pisarni in prepočil vlomilca, ne da bi ga bil v temni noči spoznal. Vlomilec si je bil izposodil razno orodje v delavnici g. Kreutzja.

★ **Pri drž. protezni delavnici v Ljubljani** se odda mesto pogodbenega tehničnega vodje. Tozadevni razpis bo objavljen v eni prihodnjih številčk uradnega lista ljubljanske in mariborske oblasti.

★ **Samoumor.** Včeraj jutraj ob pol 7 je v Rogaški Slatini skočila pod tovorni vlak natakarica Amalija Kukavica, pristojna v Trebeljevo. Vlak ji je odrezal glavo in levo roko. Vzrok je nesrečna ljubezen in menda bolezen.

★ **Nova roparska tolpa v Slavoniji.** Zadnje čase se je pojavila v Slavoniji velika roparska tolpa, ki je pričela s svojim delovanjem najprej v požemskem okraju, nato pa v gozdovih pri Tisovcu. Pred dnevi, ko so se kmetje vračali s sejma, sta dve skupini kmetov šli skozi te gozdove, ko jih je presenetilo streljanje iz pušk. V prvo skupino kmetov je padel le en strel, v drugo pa deset. Kmetje so se spustili v divji beg, dva pa sta obležala na tleh. Kmet Mile Ferić je bil težko ranjen, Ivan Franič pa ubit. Roparji so oba kmeta oropali. Orožniki so pričeli vneto zasledovati to roparsko tolpo.

★ **Rop občinske blagajne v Banatu.** V vasi Hlandži v Banatu se je te dni pripetil izreden vlom. Ko je jutraj prišel občinski sluga v občinsko pisarno, je opazil, da je občinska blagajna izginila. Tatovi so jo odnesli ponoči z vsebino 25.000 Din. Tatovi so blagajno odvrtali od tal in jo naložili na voz ter odpeljali. To se jim je tem lažje posrečilo, ker nima občina nobenega nočnega čuvaja. Občina je pred kratkim edinega nočnega čuvaja odpustila — iz varnostnih razlogov.

★ **Obvezno zavarovanje posevkov v Bački.** Oblastni odbor v Subotici je sklenil uvesti obvezno zavarovanje posevkov proti elementarnim nevarnostim. Kmetje bodo morali plačevati letno po 5 do 15 Din zavarovalnine, v slučaju toče ali nevihte pa jim bo povrnjeno 50 odstotkov vse škode.

★ **Rudnik Zenica ustavi delo.** Rudnik Zenica v Bosni bo moral najbrže za krajši čas ustaviti delo, ker ima nakopičeno že okoli 600 vagonov rude, ki je ne more prepeljati, kajti železniško ravnateljstvo ne dostavlja pravočasno rudniku vagonov. Ker bodo rudarji brez zaslužka, je delavska zbornica v Sarajevu intervenirala pri prometnem ministru, da se rudniku dostavi vagoni.

★ **Tatvine v Narodni banki pred sodiščem.** V torek se je pričel v Beogradu senzacionalen proces proti bivšemu blaginiku Narodne banke Dragotinu Milutinoviču, ki je obtožen, da je ukradel banki znesek 1 milijon dinarjev ter 1240 dolarjev. Na obtožni klopi sedita z njim tudi sluga Narodne banke Dragutin Gjurgjevič in medicinec Borivoje Božović. Razprava je vzbudila veliko zanimanje občinstva, ki oblega razpravno dvorano. Obtoženec sodi porota, brani pa jih šest odvetnikov. Najprej so bili zaslišani po vrsti vsi obtoženci, ki v glavnem zanikajo krivdo, sluga Gjurgjevič pa skuša svojo krivdo prevesti na medicina Božoviča in blaginika Milutinoviča.

★ **Popravek.** V sestavku o »Viničarjih in njihovih organizacijah«, objavljenem v »Slovencu« dne 23. maja t. l., naj se glasi stavki: Sedanj tajnik Peter Rozman je prejel za 20 dni 20 Din plače, ne pa 20 Din dnevno.

Birmanska darila

v veliki izbiri po znižani ceni
L. Vilhar, urar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 36

★ **Prva pomoč.** Važno je, da si vsakdo more pomagati pri nevarnostih v prvi sili, dokler ne pride zdravnik, ker z napačnim ravnanjem poškodbe lahko stavi življenje v nevarnost. Kako enostavna in važna je velikokrat ravno prva pomoč ob nevarnostih, vidimo na stalni higijenski razstavi na Veleseljmu v Ljubljani. — Tamka se lahko kupi pri vratih razstave za 3 Din priročna knjižica o prvi pomoči, ki bo lahko še dobro služila lastniku ali bližnjemu.

★ **Birmanske ure, verižice, uhane** ceno kupite pri Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9.

★ **Opozorjamo cenj. čitatelje** na prilogo, ki jo je priložila današnji poštni nakladi naj-srečnejša in najkulantnejša tiskarica M. S. Serdarić, Beograd, ki se za nakup srečk najtopleje priporoča.

★ **Pri slabi prebavi, pomanjkanju krvi, hušanjju, bledici, obolenju žlez, kožnih izpuščajih,** tvorih urejuje »Franz-Josef« grenčica izborna prevažno delovanje črev. Odlični možje zdravil-ske stroke so se prepričali, da dobro preneso »Franz-Josef« vodo celo najnežnejši otroci.

† Gasilski starosta Fran Barle

»Našim gasilskim vrstam usoda ni nič kaj naklonjena. Komaj pozabimo en udarec, pride drugi, nič šibkejši, nič rahlejši od prvega... Tako je zapisal še v zadnji številki Gasilca — in danes leži pred nami on sam na mrtvaškem odru.

Duša naše gasilske organizacije, naš ustanovitelj, naš gasilski oče — leži mrtve pred nami. Huda zavrtna bolezen ga je ravno na Florijanovo vrgla v postelj in danes ga je neizprosna smrt rešila hudega trpljenja.

Kaj so z njegovo smrtjo izgubile naše gasilske vrste, ve le oni, ki zasleduje gasilsko delovanje zadnja desetletja.

Preobširno bi bilo treba razpravljati, ako bi hoteli opisati vse ogromno delo, katerega je izvršil na gasilskem polju. Saj ni skoraj gasilske stvari, ki bi ne bila njegova!

Fran Barle se je rodil 20. novembra 1864 v Cerkljah pri Kranju. S 1. januarjem 1894 je vstopil v magistratno službo v Ljubljani ter je opravljal isto do predlanskega leta, ko je kot ravnatelj mest. voj. urada stopil v pokoj.

Z vstopom v mag. službo se je z vsem srcem lotil tudi gasilske ledine in jo je vztrajno oral do svojega poslednjega diha. Za njegove neprecenljive gasilske zasluge so ga skoraj vsa gasilna društva v Sloveniji imenovala svojim častnim članom, bil pa je tudi častni član češke in poljske gasilske zveze, kakor tudi častni član »Jugoslovanske gasilske zveze«, koje ustanovitelj in voditelj je bil. Mestna občina ljubljanska ga je imenovala svojim meščanom. Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander pa ga je odlikoval z redom sv. Save 1V. razreda.

Ni slovenskega gasilca, ki ne bi poznal in spoštoval tega našega nepozabnega očeta, ki nas je tako nepričakovano zapustil. Tovariši gasilci! Usoda hoče tako! Uklonimo se volji Najvišjega s sveto zaobljubo, da nikdar ne krenemo s poti, katero nam je začrtal naš blagopokojni tovariš starosta. Prihitite, da ga spremimo na zadnji pot! Zbirališče v soboto dne 26. maja t. l. točno ob 1/15. uri pred Mestnim domom. Kroj paradni s čepico.

Za železniško zvezo Kranj-Kamnik-Savinjska dolina

Do 150 zastopnikov okoliških občin, županov in gospodarskih krogov, ki so zainteresirani za gradbo železniške zveze Kranj — Kamnik — Savinjska dolina je zborovalo dne 21. maja 1928 v Ljudskem domu v Kranju na pobudo okrajnega odbora SLS za kranjski politični okraj.

Zborovanje je otvoril predsednik dr. Igo Silar, ter predvsem pozdravil okrajnega glavarja, vladnega svetnika Znidarčiča, zastopnika državnih železnic v Ljubljani g. inženirja Kavčiča, predsednika Gornjegrajskega žel. odbora g. Kocbeka, zastopnika Kranjske podružnice SPD g. Mayerja, dekana Koblarja, narodnega poslanca Brodarja in oblastnega poslanca Umnikja; prav posebno pa so bili pozdravljeni župani in občinski odborniki, kateri so skoraj polnoštevilno zastopali okoliške občine. Po pozdravu je predsednik očrtal in obrazložil pomen nove železniške zveze za kranjsko okolico, pomen posebno iz narodnogospodarskega, tujeke-prometnega in turističnega vidika, in da so v kranjskem okraju, posebno v cerkljski občini skriti in še neodkriti bogati zakladi rud.

O nameravani načrtu je iz strokovnega in tehničnega stališča poročal v izčrpnem referatu vladni svetnik g. Zupnek. Podal je predzgodovino bojev za to železniško zvezo. Podal je v svojem poročilu možnost zgradbe raznih variant, od katerih se je zborovalcem najbolj dopadla in so se najbolj ogrevali za ono zvezo, ki bi šla pod gorami preko Visokega in Predoselj na že obstoječi železniški most preko proge Kranj Tržič. V kolikor se bodo vpoštevale te želje zborovalcev, bo pokazala bližnja prihodnost.

Po referatih so se gg. zastopniki oblasti tudi sami v toplih besedah zavzeli za nameravano železniško zvezo in so obljubili na merodajnih mestih to progo pripomoči, kakor je tudi poslanec Brodar obljubil svo pomoč, da bo na pristojnih mestih krepko podpiral uresničitev nameravane železniške zveze.

Po soglasnem pristanku vseh navzočih se je v svrhu udeležitve te železniške zveze sklenilo, da se izvoli 15-članski pripravljalni železniški odbor, v kateri odbor so zbrani zastopniki, pripadajoči SLS, izvolili 10 članov, pet članski mest pa je ostalo praznih, da jih zasedejo zastopniki ostalih strank. Kranjska okolica je po svojih županih in gospodarskih zastopnikih enodušno izrekla svojo besedo za skorajšnjo uresničitev davni želje, da se izpelje železnica Kranj — Kamnik — Savinjska dolina. Kranjskim mestnim pridobitvenim krogom, obrtnikom in trgovcem pa so zborovalci prepustili svobodno roko, da na zborovanju dne 3. VI. 1928 izvolijo svoje zastopnike in jih pošljejo v skupni pripravljalni odbor.

Nato je bila predlagana in sprejeta resolucija, s katero se prosi vlada v Beogradu, da to železniško zvezo čimprej udelevi in je bila ta resolucija poslana merodajnim krogom. Zborovanje samo je pokazalo, da naši ljudje razumejo velik pomen, ki bi ga imela nova železniška zveza. Železniška zveza bo prinesla v okolico Kranja novo življenje in boljšo bodočnost in je radi tega okolica zainteresirana pri udeležitvi te železnice in mora zato tudi ona imeti odločilno besedo.

Pomagaite Bolgarom!

Darove sprejema upravništvo »Slovenca«.

Ljubljana

NOCNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

© **Somišljenikom SLS.** Drevi ob osmih se vrši v gostilniških prostorih g. Cerarja na Ambroževem trgu prijateljski sestanek somišljenikov SLS za I. in II. volivni okraj. Somišljeniki, udeležite se polnoštevilno prijateljskega sestanka in pripeljte s seboj še svoje prijatelje. O komunalni politiki bodeta poročala občinska svetovalca g. Miha Krek in Jože Pirč.

© **Prihod ravnatelja Jugoslovanske - Francoske trgovske agencije v Parizu.** V Ljubljano je dospel g. Franc Mikolič, ravnatelj jugoslov. agencije v Parizu, kateremu je poverjena organizacija francoskega oddelka na letošnjem ljubljanskem velesejmu. Gospod Mikolič, bivač stalno na Francoskem ima velikih zaslug v delovanju za ekonomsko in trgovsko zblizanje med Francijo in našo državo. V Jugoslaviji se začne približno mesec dni, nakar se vrne na svoje mesto v Pariz.

© **Biskup J. J. Strossmayer,** katerega je Ivana Kobilca portretirala 1. 1899 po naročilu mestne občine ljubljanske, je za lastnoročnim pisnom umetnic takole izrazil svoje zadovoljstvo: »Mila moja gospodjice! Moju sliko primio od Vas. Ja sam s njom zadovoljan. Ona je pogodila ne samo vanjštinu moju, stran tjelesnu, nego je istotako pogodila i unutrašnjost moju, značaj moj. Hvala Vam lijepa! Preporučujem se Vašoj pobožnoj uspomini in molitvi. J. J. Strossmayer, biskup.« — Portret je razstavljen v Jakopičevem paviljonu, z 200 ostalimi Kobilčinimi deli vred, do 1. junija t. l.

© **Napad na Zofijo Ferjančičevo pred razjasnitvijo.** Pred časom smo poročali, da je ponoči neznan moški napadel na Ižanski cesti članico opernega pevskega zbora in ji brizgnil v obraz jedko tekočino. Ferjančičeva, kateri je grozila resna nevarnost, da izgubi desno oko, je bila prepeljana v bolnico. Policija je pričela slučaj raziskovati in je po vztrajnem zasledovanju aretirala nekega K., kateremu je bilo dokazano, da je kupil v neki tukajšnji drogeriji soliterno kisline za nekega zlatarja. K. je nakup kisline priznal, taji pa, da bi bil on napadel Ferjančičevo. Ker policija preiskave še ni zaključila, danes o podrobnostih še ne moremo poročati. Zdi se pa, da bo preiskava prinesla na dan zelo zanimive stvari.

© **Ponesrečen beg iz bolnice.** V nedeljo je policija aretirala sedem mladih deklet, od katerih sta bili dve oddani v bolnico. Na še nepojasnjen način je zvedel za to neki njen prijatelj, ki je skrbno pripravil vse za beg obeh deklic iz bolnice. Prejšnjo noč opolnoči je prišlo k ograji bolnice več mladih ljudi, kmalu zatem pa sta prišli iz oddelka za venerične bolezni tudi obe deklici, ki sta se že povzpeli na ograjo, da bi jo preplezali. Njuno namero je opazil paznik Pettau, ki ju je zadržal. Ker so moški napadli paznika s kamenjem in se ga hoteli dejansko lotiti, je ta poklical stražnika. Zlikovci so se naglo razbežali, vendar pa se je stražniku posrečilo enega prijeti. Je to neki A. T., dvajset let star fant, ki je bil dan poprej izpuščen iz zapore. Pri sebi je imel zavoj ženske obleke, da bi se obe deklici preoblekli. Ta je izdal tudi ostale tri krivce, ki jih policija sedaj išče.

© **Aretiran tat.** Aretiran je bil neki Ivan Mavser, ki je pred dnevi ukradel mehaniku Mirku Nardinu na Opekarski cesti 2000 Din vredno kolo ter s kolesom pobegnil na Rakek, kjer so ga izsledili.

© **Najiskrenejšo zahvalo** izrekamo vsem, ki so spremili našega Andreja na njegovi zadnji poti. Rodbina Plevce, Novi Vodmat.

© **Tovarna Jos. Reich** sprejema mehko škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.

© **Oblecke za procesije:** Kristofč - Bučar.

© **Ure za birmo** pri tvrdki Slavko Rus. Dunajska cesta 9.

Maribor

□ **Socijalisti in stanovanjska akcija.** V »Delavski politiki« so priobčili socijalisti sliko, kak »Zadružni dom« si želijo postaviti na stavbišču Ljudske tiskarne v Sodni ulici. Ko je »Mariborčan« pisal, da hočejo socijalisti delavski denar uporabiti za advokatske pisarne, se je trdilo, da se je »Mariborčan« to izmislil. Zdad pa so socijalisti — priobčili sliko in pripomnili, da bo v nameravani hiši 10 pisarn. V Sodni ulici bodo seveda le advokatske pisarne. In tako je bilo res, kar je »Mariborčan« pisal. Mariborsko delavstvo pa vidi, da bo ta palača stala toliko kot delavska kolonija do 50 hiš. Ako so socijalisti res prijatelji delavstva, zakaj tedaj ne zidajo, če imajo denar, delavskih stanovanjskih hiš? Zakaj zidajo za advokate pisarne in stanovanje? Ali mariborsko delavstvo iz takih primerov ne uvidi, kje so njegovi prijatelji in kje — njegovi izkoriščevalci?

□ **Razglas.** Poveljstvo mariborskega vojnega okrožja razglašja, da se vrši prisega obveznikov roj. l. 1879. do 1905. dne 29. t. m. ob 7. jutraj v Gambinovi dvorani, Gregoričeva ulica št. 29. Prisegi morajo prisostvovati: 1. vsi vojni obvezanci zgoraj navedenih letnikov, kateri iz kateregakoli vzroka dosedaj še niso prisegli, brez ozira na to, ali so služili v bivši Avstro-ogrski ali ne. 2. Vsi oni, kateri so kot hranilci oproščeni vojaške službe in 3. vsi začasni invalidi; 4. prisegi morajo tudi vsi rez. častniki in vojaški uradniki bivše

Trgovina Marija Rogelj

Ljubljana, Sv. Petra cesta 26
priporoča krasne otroške obleke
za birmo od 60 Din, ženske bluze
od 45 Din, ženske obleke od 75 D.
Zadnje novosti. — Velika izbira.

Kontaktno žago

(POLNOJARMENIK), iščem v najem ali nakup.
• Detaljne ponudbe je poslati čimprej na oglasni
oddelek »Slovenca« pod »Žaga polnojarmenik«.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

VSI ODJEMALCI

NAŠEGA MILA TRDIJO, DA JE

„MERIMA“

Z ZNAMKO

„SIDRO“

NAJBOLJŠE

ZA PERILO

MERIMA 1839

V globoki žalosti potrni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem, da je naš dobri soprog, oče, ded, brat in stric, gospod

Martin Keržin, vulgo „Jaklič“

posestnik v Dobrunjah št. 6

dne 22. t. m. ob 19. uri v 70. letu svoje starosti nenadoma mirno
v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 25. maja, ob 9.
uri zjutraj iz hiše žalosti, Dobrunje št. 6, na pokopališče k Sv. Urhu.

Dobrunje, dne 23. maja 1928.

Žalujoča žena in otroci
v imenu vseh ostalih sorodnikov.

VELIKA IZBIRA RAZLIČNEGA LODNA
IN SEVIJOTA ZA ŠPORT IN TURISTIKO
A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

Ceneise kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Surovo maslo

kupuje na celoletni sklep prvovrstno, cen-
trifugalno čajno maslo. — Dopisi pod E.
Vajda, Čakovec, Medjimurje, tel. 59, 60, 3

Stroji za izdelovanje čevljev in usnja

na ljubljanskem velesejmu 2.—11. junija,
paviljon J, prostor 612—617

tovarne strojev R. KIEHLE, Lipsko.

Interesentom bo razkazoval stroje za najmanjši do največjega
obrata z ročnim in električnim pogonom nadmonter te tvrdke.
Vprašanja do 29. maja pri: Generalnem zastopniku tvrdke R. Kiehle:
Jos. Veigl, Maribor, Cvetlična ulica 25/8
potem pa na zgoraj navedenem sejmskem prostoru.

Umrli nam je ustanovitelj in starosta »Jugo-
slovske gasilske zveze«

ravnatelj Fran Barle

Pogreb našega nepozabnega voditelja in to-
variša bo v soboto, dne 26. maja t. l. ob 1/2 16. uri
izpred državne bolnišnice.

Slava Njegovemu delu, ki nam zapuša tra-
jen spomin in vzpodbudo.

V Ljubljani, dne 23. maja 1928.

Jugoslov. gasilska zveza

Prvo ljubljansko gasilno in reševalno dru-
štvo javlja tužno vest, da ga je danes za vedno
zapustil njegov nepozabni organizator in častni
član, tovariš

Fran Barle

mag. ravnatelj

Pogreb dragega nam pokojnika bo izpred
državne bolnice v soboto dne 26. maja 1928 ob
1/2 16. uri.

Njegov spomin bo neprestano bdel nad nami
in nas bodril k nadaljnjemu gas. delovanju.

V Ljubljani, dne 23. maja 1928.

Prvo prostov. gas. in reš. društvo.

Sveta življenje in vrvenje

Če se propeler zlomi

Kako zelo je že napredovalo letalstvo, priča naslednji slučaj: V Millsfieldu pri San Francisku je bila napovedana velika letalska prireditve. Mnogi gledalci so v strogem slogu z letali dospeli na letališče in se istotako tudi z letali povrtni domov. Letalec Breese je nesel s svojim letalom, ki ga je bil sam zgradil, sedem oseb. Med potjo se mu je pa zlomil propeler in štula osi je prerezala zveze med motorjem in nosilnim ogrodjem. Motor je padel na tla in Breese je moral z ostankom aparata iz višine 400 m v polzečem letu skušati priti na tla. Strahotno nevarnost je še povečala okolnost, da je moralo okleščeno letalo skozi žično omrežje električne napeljave, skozi katero se pretaka tok, močan 10 do 100 tisoč voltov. Breese se je srečno prekrmaril med žicami in takoj nato, komaj za las oddaljen od neke hiše, s svojimi potniki došel na tla. Udar je bil tako mil, da so vsi ostali nepoškodovani in celo — dobre volje! »San Francisco Chronicle« opisuje stvar kot šaljiv dogodek in pripoveduje: Med potniki je bila mlada žena s svojim sedemletnim sinom, ki je sprejela dogodek z občudovanjem vredno žensko šegavostjo, ki se v kritičnih prilikah sploh čisto izkaže. Gospa je prosila reporterja samo to, naj ne objavi njenega imena, da ne bi njenih domačih še naknadno prevzel strah. Drugi potniki so izjavili, da se je vsa stvar izvršila prehitro, da bi sploh imeli čas za strah. A pilot Breese? Obrisal si je oči iz oči, zasedel novo letalo in se s tremi potniki vrnil na letališče. Kaj pa, je rekel, kaj takega se že utegne pripetiti.

Uboge zavarovalnice

Da zažigajo ljudje svoje hiše, gospodarska poslopja, tovarne, včasih tudi razno premično blago z namenom, da dobe zavarovalnino, ni nič novega. Pravkar se je na Dunaju dovršila pravda proti nekemu inženjerju, ki si je celo odsek ali si je dal odsekati nogo, da bi dobil milijonsko zavarovalnino odnosno odškodnino. Vsem tem in takim zločinom in goljufijam na račun zavarovalnic se je sedaj pridružila še no-

Angleško bojno letalo, ki poleg bomb proži tudi torpede.

va vrsta: potapljanje parnikov. Prvi zgled za to so dali Italijani.

Mali italijanski tovorni parnik »Vinicola« je 13. marca t. l. odplul s tovorom iz Marseillea v Levanto. Čez dva dni nato je došlo poročilo, da se je parnik med St. Raphaelom in korziško obalo potopil; 14-glava italijanska posadka pa se je rešila in po 12-urnem veslanju dospela v St. Raphael, odkoder je takoj odpotovala v Italijo. Blago in parnik sta bila zavarovana in tako si zaradi potopa »Vinicola« ni nihče belil glave razen — zavarovalnice. Te pa zelo! Prišlo je namreč na dan, da je bil »Vinicola« klavarna stara škafija, ki ni imela niti najenostavnejših pomorskih instrumentov. Pa še dru-

Državni kancier Marx je opravil svojo volilno dolžnost.

ge stvari so prišle na dan! Na »Vinicola« je bilo dejansko natovorjenega le neznaten del tistega blaga, ki ga je izkazal s papirji njegov kapitan po potopu, pretežni del tovara pa je bil samo fingiran na papirju; namesto tega so napolnili parnik s kamenjem ali bogve čim drugim. Še več: carinske listine, ki jih je predložil kapitan, izkazujejo 500 ton tovara, parnik sam pa je obsegal 239 ton. Iz vseh teh dejstev ni težko uganiti, kako je stari prodajalec duš — kakor imenujejo doslužene ladje — izginil na dnu morja.

Pri vsem tem pa morajo zavarovalnice »Vinicola« biti hvaležne. Ob preiskavi te zadeve so prišli Španci prvi na sled celi družbi, ki je na tak način potapljala ali vsaj hotela potapljati parnike in goljufati zavarovalnice. Kajti pod poveljstvom istega italijanskega kapitana in njegovega prvega častnika se je ob podobnih okoliščinah potopil tudi parnik »Antinea«.

Kanarčki slave jubilej svojega ujetništva.

Letos poteče 450 let, odkar so ujeli prve kanarčke in jih začeli gojiti po hišah. L. 1478. so prišli Španci prvi na krasne Kanarske otoke in našli tamkaj izredno množino sivozelenih ptic pevk — žolto barvo so dobili kanarčki šele v ujetništvu. Ptiki niso bili niti malo boječi in so se dali z lahkoto ujeti. Ker je bilo tudi njihovo petje izredno prijetno, je kupčije vajenim

Špancem prišlo na misel, da bi se dali iz teh ptic delati denarji. Začeli so tedaj kanarčke loviti in jih voziti na Špansko in ni bilo dolgo, ko se je po vsej Evropi razširila kanarčja epidemija — saj je vsaka hiša hotela imeti kanarčka. Španska vlada je hotela to trgovino pridržati Španci in je odredila, da se smejo izvažati samo samci. V tem se je bilo namreč že izkazalo, da se kanarček prav dobro množi tudi v ujetništvu. Vsled navedene prepovedi je morala potem Evropa nad 150 let kupovati kanarčke samo od Špancev. Toda tudi temu privilegiju se je bližal konec. Neki italijanski ladji se je posrečilo vtihotapiti svoje ljudi na Kanarske otoke. Tam so naložili velike množine samic in jih odnesli s seboj na ladjo. Na potu domov se je ladja v bližini otoka Elbe razbila in kanarčki so ušli in se razleteli po otoku. Tu jim je tako ugajalo, da so se silno hitro množili in Italijani so sedaj uspešno tekmovali s Španci v izvažanju kanarčkov. Začeli so pa gojiti kanarčke tudi v drugih deželah in ti umetno odgojeni kanarčki so svobodne celo nadkrili tako po perju kakor po petju. Danes že v vsakem mestu najdemo gojitelje kanarčkov, a v Harzi na Nemškem žive od 3500 prebivalcev tri četrtine od odgoje kanarčkov.

Postelja za Kristijana X.

Nemci imajo pogovor: Stegaj se po odeji, to je ne steguj se bolj, nego je odeja dolga. To se pravi z drugimi besedami, da se mora človek ravnati po postelji in ne obratno — bodisi že v prenešenem ali neprenešenem smislu. Pa to velja le za navadne zemljane, ne pa za kralje. Vsaj listi te dni poročajo, da so dali Fini, ki pričakujejo obisk danskega kralja Kristijana X., paradno posteljo, na kateri je prenočeval ruski car, kadar je prišel na Finsko, podaljšati. Ruski car je bil sicer po oblasti silen mož, po telesu pa neznan. Pri Kristijanu je pa ravno narobe — oblast nikaka, a mož dolg dva metra in pol palca! A to pač ne gre, da bi moral kraljevi gost krčiti noge zaradi prekratke postelje; zato se je morala topot udati postelja in se raztegniti.

Škoda lepih zgradb!

Moskovska »Pravda« objavlja dopis z dežele, v katerem opozarja, kako nemilo propadajo širom Rusije stari gradovi in graščine bivšega ruskega plemstva. Tako n. pr. je krasno letovišče knezov Gorčakovih — Barjatino na tem, da se poruši. Graščina ima sto sob, a sedaj je brez strehe, brez oken in vrat — revolucija je šla tod mimo — izpostavljena vsakemu vremenu. Vsi ti gradovi in vile bi se dali pravi »Pravda«, lepo uporabiti za sanatorije, otroške domove itd., a tako propadajo velike gospodarske in socialne vrednote.

To so vodopivci!

Dunaj ima izvrstno studenčnico, ki jo dovajata v mesto dva vodovoda: prvi z gore Rax in s Schneepale, drugi pa zbira studence na severnem pobočju zellerskega in hochschwabskega pogorja. Prvi vodovod ima 90 kilometrov dolgo napeljavo, drugi pa 180 km: prvi daje 140.000 m³, drugi pa 200.000 m³ vode na dan. Dunaj porabi na leto okroglo sto milijonov kubičnih metrov vode.

Blaznik na svobodi

V francoskem kopalšču Le Touquet je 22 letni slabomni gluhonemec André Vombre na izprehodu napadel 55 letno Angležinjo Florence Wilson, ji storil silo, nato jo pa strahovito razmesaril in slednjič oropal. Vambré je šele lani prišel iz blaznice. Pri hišni preiskavi so našli na njegovem stanovanju okrvavljeno žensko obleko. Ker je izginila v kraju tudi neka 24 letna ženska, se boje, da je blaznik umoril tudi njo. Vambré zločin taj.

Tajni svetnik dr. Felix Deutsch je 19. t. m. nenadoma umrl, star 70 let.

Za tiste, ki so obupali nad življenjem

V prostorih prostovoljnega reševalnega društva na Dunaju so 22. t. m. otvorili posvetovalnico za ljudi, ki so obupali nad življenjem in mislijo, da jim je odprta samo ena rešitev: samoumor. Že prvi dan se je oglašilo do dvajset takih nesrečnikov, deloma moški, deloma ženske. V posvetovalnici nobenega ne vprašajo ne po domu, ne po imenu, a po obleki sodeč, so bili to delavci in mali uradniki. Poslujeta en svetovalec in ena svetovalka, vsak v svoji sobi. Vsakega prišleca vprašajo, ali hoče k svetovalcu ali svetovalki. Par moških se je izrečno izjavilo za svetovaleca, vsi drugi moški in ženske so pa izjavili, da jim je vseeno, s kom govore.

Na tekmi lepih nog

V Watfordu so priredili tekmo najlepših ženskih nog. Ženske, ki so se potezale za nagrade, so morale iti za zastorom, ki je visel tako visoko, da so se videle noge do kolen, parkrat sem in tja. Sodniki so prisodili nagrade trem parom nog, a ko se je zastor odgrnil, se je pokazalo, da sta dva para pripadala dvema — moškima, ki sta si bila dovolila šalo, da sta oblekla svilene ženske nogavice in ženske čevlje ter tekmovala za nagrado. Vendar je dobila prvo nagrado ženska. Sicer je pa splošno priznано, da imajo moški lepše oblikovane noge nego ženske.

»Sedaj vem, da Fran resno misli.«

»Odkod veš to?«

»Preje je vedno govoril le o tem, kar imam jaz rada. Sedaj pa neprestano govori o jedeh, ki jih ima sam rad.«

~ Kupim večji listnat ali iglast ~

GOZD

kateri mora biti sposoben za posek (debel les). — Ponudbe na oglasni oddenek »Slovenca« pod »Večji gozd«. — Posredovalci dobijo provizijo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 svečer.

Četrtek, dne 24. maja: NEDELJSKI ODDIH. D. Petek, dne 25. maja: STILMONDSKI ZUPAN. B. Sobota, dne 26. maja ob 15. uri: CYRANO DE BERGERAC. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 svečer.

Četrtek, dne 24. maja: RIGOLETTO. Gostuje g. Henrik de Mazey, prvi tenor velike opere v Parizu. Izven. Petek, dne 25. maja: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Četrtek, dne 24. maja ob 20. uri: GROFICA MARICA. Ab. D. Kuponi. Znižane cene. Zadnji-krat.

Petek, dne 25. maja: Zaprto. Sobota, dne 26. maja ob 20. uri: LEPA PUSTO-LOVŠČINA. Ab. B. Kuponi.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Krekova prosveta »Zveza delavk« priredi šivalni tečaj s 1. junijem.

»Ljubljana« ima danes zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. Udeležba obvezna za vse. — Pevodja.

Polzvedovanja

Našla se je ura. Dobi se v trgovini Tomšič. Sv. Petra cesta 98.

Reform-steklenice

so za konzerviranje sadja in povrtnin najboljše in najcenejše

Glavna zaloga za celo Jugoslavijo pri tvrdki Lovro Petovar, Ivanjkovi.

Istotam se dobi Zupančev: knjiga Konzerviranje sadja in vsakovrstnih povrtnin za domačo uporabo. Ceniki na zahtevo.

Prvovrstna ala

Praška šunka

kakor tudi ostalo suho meso in slanino priporoča IVAN GREGORIČ I DRUG, tvornica praške suhomesnate robe, Križevci — Hrvatsko. Zahtevajte cenikel! Zahtevajte cenikel!

Mineralno in blatno

Kopališče DARUVAR

radioaktivni topli izvirk 38 do 50°C Najuspešnejše zdravljenje: ženskih bolezni, revmatizma, podagre, išiasa, slabokrvnosti in splošne slabosti.

Celo leto otvoreno! Ugodno letovišče! Zmerne cene! Ugodne železn. zveze!

Izven glavne sezone znaten popust!

Zahtevajte prospekte od Ravnateljstva kopališča

Predno gradite

vodno kolo

zahtevajte ponudbe za

vodne turbine

od tvrdke

G. F. Schneider

podjetje za gradnjo vodnih turbin

Škofja Loka

V žalu zapuščenim naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je skozi tužno dolino življenja, po mnogih bojih in boli, dosegel odrešilno Kalvarijo naš dobri oče, brat, tast in stari oče

Jožef Oblak

posestnik in gostilničar

V zadnjo in večno posteljo bomo položili njegovo truplo v četrtek 24. maja ob 5 popoldne na farno pokopališče v Zabnici pri Škofji Loki.

Zabnica, dne 22. maja 1928.

Zapuščeni v boli bolujejo.

Naznanilo preselitve

Prešernova ulica št. 4

(zraven Frančiškanske cerkve)
(vis a vis Mestne hranilnice)

H. Suttner, Ljubljana 2

Zaloga ur, srebrnih in zlatih predmetov
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

Birmanska darila po nizkih cenah

Kovinska ura s verižico. . . od Din 35 naprej
Srebrna ura s verižico. . . od Din 290 naprej
Srebrna sapetna ura. . . od Din 215 naprej
14-kar. zlata sapetna ura. . . od Din 380 naprej

3-letna garancija

Velika izbira, nizke cene, točna postrežba

Cenik zastoj in poštnine prosto!

Razpošiljalna trgovina se nahaja na

Dunajski cesti štev. 1. B.